

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף קל"ט - קמ"ה
הלכות ברכת השחר ה' אות ע"א - פ"ח

מכון

הליכות נועם

tateziser@gmail.com

נכתב לפני עריכה

ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' 03-617116

לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org

לקוטי הלכות ח"א דף קל"ט קמ"ה - הלכות ברכת השחר ה אות ע"א - פ"ח

בקדושת יוצר אין אומרים 'מלוך' רק בקדושת התפילה, לאחר שנתגלה שישראל מנהיגים העולם בתפילתם כרצונם, מתגלה הארה דלעתיד

מוהרנ"ת מכניס את נפשינו לכוונה נוראה של ברכות יוצר והג' קדושות שבהם, שזה עיקר המשכת הרצון, שה' מנהיג עולמו, ואיך המלאכים עובדים באימה ויראה כולם אהובים וכו', וע"י התעוררות הרצון שם, אח"כ - אחרי שמעוררים זכות אבות בתפילת שמונה עשרה, ובנין הכח להביא רצון לתוך העולם, אז מתגלה עיקר הארת הרצון בקדושה שבתפילה, שהוא מציאות התגלות כבוד השם, ומוסיפים 'מלוך ה' לעולם אלקיך ציון' הארה מגאולה השלימה, אע"פ שאנחנו בגלות, כי מתגלה אותו הארת הרצון של תיקון האמונה, ועי"ז יכולים לבקש ובודאי לפעול.

עא) ועל-כן עקר סדר קדושה אומרים בשעת התפלה דהינו כשחוזרין התפלה בעשרה והיא חשובה מקדושה שביוצר שגם היחיד אומרה ונקראת קדושה דמישב כי קדושה שביוצר היא בחינת שמוספרין סדר הקדושה של המלאכים שמקדישין שמו יתברך באימה וביראה ומגלין שהוא יתברך מנהיג עולמות ברצונו יתברך כמו שפתיב קדוש קדוש קדוש וכו' ותרגומו קדיש בשמי מרומא וכו' קדיש על ארעא וכו' הינו שקדשתו למעלה ולמטה כי הוא יתברך מנהיג הכל ברצונו שזה עקר הקדושה בחינת מקרא קדש הנ"ל וזה בחינת שלש פעמים קדוש כנגד שלש רגלים מקראי קדש וכנ"ל.

אבל קדושה שבתפלה גבוה יותר ויותר ואין אומרים אותה אלא בעשרה. כי קדושה שבתפלה זה בחינת התגלות קדשתו שמתגלה על ידי תפלות ישראל שיש להם כח לשנות הטבע המתנהגת ברצונו ולעשות רצונו כרצונם שזה עקר קדשתו בחינת ואתה קדוש יושב תהלות ישראל וכנ"ל ועל-כן זאת הקדושה שבתפלה גבוה יותר וכנ"ל ועל-כן בקדושה שביוצר אין אומרים ימלך ה' לעולם וכו' רק בקדושה שבתפלה אומרים ימלך ה' לעולם אלקיך ציון לדור ודור וכו' כי עקר התגלות מלכותו יתברך לעולם לדור ודור לנצח היא על-ידי תפלת ישראל והעקר יתגלה כשישירה שכנינתו בציון בחינת אלקיך ציון כי אז יראו הכל גדלת ישראל, שהם מנהיגים העולם בתפלתם כרצונם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (פסחים סח) עתידין צדיקים שיחיו מתים וכו' ועל-כן אין מזכירין פסוק זה ימלך בקדשת יוצר שהוא בחינת קדשת המלאכים רק בקדושה שאומרים בתפלה, כי עקר התגלות מלכותו יתברך לעולם לדור ודור לנצח היא על-ידי תפלת ישראל שהוא עקר שלמות הקדושה בחינת קדשי קדשים וכנ"ל וזה בחינת מה שמזכירין השלשה אבות בתפלה אברהם יצחק ויעקב כי הם בחינת הזקנים שבקדושה שמקשרין כל הרצונות לשורש הרצון כי כל האבות נקראים זקנים כמו שפתיב (בראשית כד) ואברהם זקן בא וכו' וכן יצחק ויעקב כמבאר במדרש (ובימותא כח) ועל-כן הם שלשה אבות שלשה זקנים קדושים שכולים מכל הזקנים דקדושה כנגד שלש רגלים שמגלין הרצון בבחינת מקרא קדש כנ"ל כי הרגלים הם בחינת שלשה אבות כמובא ועין בהלכות קריאת התורה הלכה ג על-פי התורה הנ"ל:

בלעם מצח הנחש מבקש להוריד אותנו מהרצון, וכל כחותיו ע"י שנכשלו בעשרה נסיונות
 בזה נראה ענין הרצון וכוחותיו מתוך פרשיות בלעם* וכל הענין שכל מה שרצה לקלל ישראל
 היינו להפיל אותנו מהרצון, כי חשב שיכול להתגבר ברצונות רעים להכשיל, ויתבטל הרצון -
 וכל כוחו היה ע"י העשר נסיונות שעברו, [זה חידוש].

עב) וזה בחינת מעשה בלק ובלעם כי בלק ובלעם הם בחינת חיות רעות הנ"ל ומצח הנחש הנ"ל
שרוצים להתגבר בכל פעם כנגד ישראל עם קדוש על שהם חזקים באמונת הרצון ויניקתם הוא
מזקיני הדור שאין בהם שלמות שעל-ידי אלו הזקנים שאין בהם שלמות באו כל הקלקולים וכל
הפגמים שפגמו ישראל בשמו יתברך על-ידי העשר נסיונות שנסו אותו במדבר וכמוכא לעיל
קצת מזה :

ומסביר ע"פ לקו"ת תורה ר' - ענין מצח הנחש וכו' - בלק זה החיות רעות, ובלעם שורש
 מצח הנחש - שהראשון רואים שהוא פורק עול, והשני - ממש צדיק [אולי חסיד, אולי בר']
 כי בלק הוא בחינת החיות רעות הרוסים וטורפים וכו' שהם חכמי הטבע, ובלעם הוא בחינת
 שרש חכמת הטבע בחינת מצח הנחש בעצמו כי מבאר שם בסוף התורה הנ"ל שמצח הנחש
 הוא בחינת רשע ירא וכו' (ואמר אז בלשון אשכנזי בזה הלשון, אזוי ווי א פרומיר רשע) ומי
 שמסתכל על ההולכים בדרך המחקרים בזמנים הללו שרבים בכלם הם פורקי על התורה
 והמצוות כמפרסם, אבל גם בהם יש למראה עינים כמו שני מינים כי יש הרבה אפיקורסים
 שהולכים בדרך זה והכל רואים שהם פורקי על והולכים עם הזונות ונשים נכריות לטיל וכו'
 ובבתי תרטיאות וקרקסאות שלהם ומחללים שבת יום טוב וכו' ואף-על-פי-כן כל דבריהם
 הם רק שאומרים שרוצים להוריד את ישראל בדרך האמת ודבור אמת אינו זז מפייהם והאמת
 שלהם רב מאוד מאוד שאומרים בכל פעם שחפצים רק באמת כידוע לכל המביט קצת בספריהם
 ובקרייתיהם הרעים שהם מפיצים עתה בישראל שומר עמו ישראל לעד ישמרנו ואת זרענו מהם.

אבל אם לא היה אלא אלו לכך היה אפשר אף על פי כן לשבר שניהם להראות לכל שקריותיהם
 ופחזותם אבל גם נמצאים מעט ביניהם שהם בבחינת מצח הנחש שרש חכמת הטבע שהם
 פקחים להרע יותר שמראים עצמם כבשרים וכאלו אינם חפצים בתועבות הרעות של
 תלמידיהם אף-על-פי שבאמת הכל בא על-ידי למודיהם הרעים והם מכניסים חקירות
 וסברות רעות של חכמת הטבע הפך דרכי התורה האמתיים. ומראים עצמם כמדברים
 בתמימות וביראה בשביל האמת. וכל דבריהם בוטים כמדקרות חרב כי מגלים פנים בתורה
 שלא כהלכה ומהפכים דברי אלקים חיים לסברות בדות ומזיפות שלהם וכו' כידוע כל זה
 לבקיאים בהם קצת, ואלו הנופרים הם בחינת מצח הנ"ל וכנ"ל ובאמת הם גם הם כבר טמאו
 את עצמן בכל התועבות רעות בזנות וכו' כי רבים היו בחורים עד שלשים וארבעים שנה
 ועשו מה שעשו רק שהם צבועים והסתירו תועבות שלהם:

בל"ק הוא כח המחטיא את ישראל ומלקק הדמים, בלע"ם הוא שורש מצח הנחש שבוכלע
ר' נתן מעלה זכרון נוראות גדולת משה רבינו וסודות התורה, וכל מה שרבינו מגלה - ומתאנה

א. מכלל הסדר רואים שהלכה זו היה המשך שאמר ר' נתן מפסח ונמשך לימות הקיץ, ומתוך מכתבי
 בעלים לתרופה ידוע באיזה שנה זה היה.

שאעפ"כ יש מה שמכסה הכל ובולע, וזהו ככל וכו' וזה בחינת בלק ובלעם, כי בלק דרשו רבותינו זכרונם לברכה שבא לקק דמן של ישראל זה בחינת חיות רעות הדורסים וטורפים שבאים לדרס ולטרף ולשפף דם שזהו בחינת המסיתים והמדיחים הנ"ל שהולכים בדרכי תועבותיהם בנאוף וכל התאוות רעות, ואף-על-פי-כן אומרים דבריהם וחכמותיהם הרעים ומוכיחים לילך בדרכיהם וכו' וזה ידוע שכל התאוות בפרט תאוה הכללית בא על -ידי עבירת הדמים ועל-כן הם בבחינת בלק שבא לקק דמן של ישראל להשחית דמיהם חס ושלום על-ידי רבוי תועבותיהם ומלבישין עצמן בחכמות של הכל ללמד בדרכיהם וכו' וכאשר הוכיח סופם על תחלתם שהפקיר בנותיו לזנות בשביל להטעות את ישראל הינו כנ"ל כי בלק היה מלך, וכל המלכים דסטרא אחרא הם בחינת חיות רעות כמבאר ברניאל וזכריה וכו' נמצא שבלק הוא בחינת החיות רעות שהם חכמי הטבע הדורסים וטורפים רבים מבני עמנו.

אבל כל כח בלק הוא מבלעם הרשע שהוא בחינת שרש חכמת הטבע בחינת מצח הנחש הנ"ל שהוא בחינת רשע ירא (א פרומיר רשע הנ"ל) שהראה את עצמו בצדיק וכפרוש ולא רדף אחר הזנות, ובאמת היה מאוס תועבותיו יותר מכלם, כי בצנעה עשה מעשה אישות אם אתנו כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין קה) על פסוק ההספן הסכנתי (במדבר כב) וכן נמצאים גם עתה רשעים כאלה בראשי הכתות שלהם, וברבם נודע אחר כך לכל דרכיהם ומעשיהם הרעים וכנפר מתוך ספריהם ודעותיהם הרעות שהם חותרים לסתר חס ושלום כל דרכי התורה והאמונה הקדושה וכו' וכל זה הוא בחינת בלעם שהוא בחינת מצח הנחש שרש חכמת הטבע שאינו מראה ומגלה רשעותיו לחוץ, רק הוא מסית ומפתה ומדיח בסברותיו הרעים באלו פנותו אל האמת והוא קלפה חזקה כל כך עד שקשה מאד מאד לסתר דעותיו וסברותיו המזיפות כי כלמה שמגליו נפלאות ונוראות בתורה בחכמות אמתיות ובשכליות דקים ונפלאים בהריפות ובקיאיות והתגלות נסתרות נשגבות שאי אפשר בשום שכל אנושי להשיגם כי אם על-ידי שפע אלקי וכו' על כלם הוא חותר לסתר ולכפר בכל בדרכי סברותיו המזיפות וכו' ועל-כן נקרא בלעם שרוצה לבלע ולהעלים ולהסתיר הכל.

וזה שאיתא בדרביו זכרונם לברכה, שבלעם הוא בקלפה כנגד כל התורה שנתנה על -ידי משה רבנו כי הב' כנגד הב' דבראשית שהוא התחלת התורה והל' כנגד סוף התורה שמסימת בל' והע' כנגד ע' פנים של תורה והמ"ם כנגד מ"ם יום שנתנה בהם התורה כמו שמבאר בהתורה בקרוב עלי מרעים (בסימן לו חלק א) וכו' הינו שהיא קלפה טמאה כל כך שרוצה להסתיר ולהעלים נפלאות נוראות ונשגבות כאלה שמבארים באתגליא ובאתכסיא בכל התורה כלה מן ב' דבראשית עד ל' של לעיני כל ישראל אשר כל רואה ישתומם ויעמד מרעיד כי הכל רואים ומבינים כל מי שיש לו מוח בקרקרו שאי אפשר לגלות תורה קדושה ונוראה כזאת כי אם מן השמים על-ידי נבואת פנים בפנים שהוא משה רבנו ובפרט כל הסודות העצומות והנשגבות שכבר התחילו לגלות התנאים והצדיקים הקדמונים אשר תסמר שערות האדם ורואים עין בעין כי רוח ה' דבר בם כי אי אפשר לגלות כזאת בשכל אנושי בשום אופן. וכל השבעים פנים שהתחילו לגלות מעט המעט מהם, וכל מה שיגע משה רבנו במ"ם ימים שלש פעמים לחם לא אכל ומים לא שתה שלא נשמע מעולם שיהיה נמצא איש כזה בקדשה כזאת שלא יאכל ולא ישתה ארבעים ימים רצופים וכל הנוראות העצומות אלה והאותות והמופתים וכל המורא הגדול אשר עשה משה וכו' הכל פאשר לכל הם רוצים להסתיר ולהעלים ולומר שהכל מרמז על דברי חכמות היונים אריסטו וחיבריו ימח שמם וכו' וכל זה הוא בחינת בלעם שהוא כנגד התורה בכל

ליקוטי הלכות ח"א דף קל"ט קמ"ה - הלכות ברכת השחר ה אות ע"א - פ"ח

בחינותיה כנ"ל כי הוא בחינת מצח הנחש שרש חכמת הטבע וכו' וכנ"ל:

יוצא בקצף נגר כל הכופר בתורת הקבלה ומובן שמכוון גם לכל מי שנראה חסיד וכו'

[עד שזה סמוך גלו נבלותם לעין כל ומדפיסים בקרחיהם הרעים שכופרים לגמרי בכל דברי הזהר הקדוש ובכל דרכי הקבלה ומחציפים פניהם ואומרים שכל ספר הזהר הקדוש והתקונים לא יצא מפי רבי שמעון בר יוחאי וחיבריו והרפיוו איזה קרח על זה וכו' אשר כל בר דעת מבין שדברי הזהר הקדוש והתקונים אי אפשר להתגלות כי אם על -פי רוח הקדוש גבוה ונורא מאד שהופיע על צדיק קדוש כמותו שהוא רבי שמעון בר יוחאי ובנו שישבו שלש עשרה שנים במערה וכו' וכן כתבי האריז"ל כמו שאיתא בהקדמת העץ חיים' שכל מי שיתפלל בו באמת יעיד שאי אפשר בשכל אנושי לגלות חודשים והתגלות פאלה וכו' והם רוצים לעקר ולסתור חס ושלום בנינים נשגבים פאלה, לא תהא פזאת בישראל]

יש מלחמה של אלו המגבירים כח התאוות, בחי' בלק, ויש כחות שבולעים האמת בפיהם בחי' בלעם

עג) ועל-כן כשראה בלק שישראל מתגברים שלא כדרך הטבע עד שלא היה לו כח בעצמו לנצחם, על-כן שלח אחרי בלעם שהוא מצח הנחש שרש חכמת הטבע אולי בכחו יוכל לנצחם חס ושלום וזה שכתוב בספרי קדש שעובדא דבלק היה בעובדא על-ידי איזה גוף טמא וכו' ומעשה בלעם היה רק בפיו. כי בלק הוא בחינת חיות רעות שמתגברים על-ידי תאוות הגוף כנ"ל ועל-ידי זה מכניסים דרכי בפירותיהם בעולם כפי שיוכלו להמשיך אחרי תאוותיהם הרעות וכעין שאמרו זכרוננו לברכה לא עברו ישראל עבודה זרה אלא להתיר להם עריות בפרהסיא. ובלעם היה טמא יותר ויותר והתחכם יותר והחביא והסתיר רשעתו וכנ"ל וכל כחו היה בפיו שהיה יודע כשפים ושמות הטמאה הרבה וכו', וכל החכמות של חכמי הטבע של כל המחקרים של עכשיו הכלולים בהם, שבכל זה היה מתגבר לסתור ולהעלים חס ושלום כל דרכי התורה מראש ועד סוף מב' דבראשית עד ל' של לעיני כל ישראל וכל זה הוא בחינת מצח הנחש כנ"ל ועל-כן באמת היתה אז עת צרה גדולה לעקב מאד כמו שכתוב (מיכה ו) עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור וכו':

בזה בא להראות נוראות בענין הרצון ואיך הכל תלוי בפה וברצון כי בזה עיקר הבחירה

עד) וזה בחינת (במדבר כב) ויאמר מואב אל זקני מדין. ופרש רש"י והלא מעולם היו שונאים זה לזה וכו', ומה ראה מואב לטל עצה ממדין בין שראו ישראל נוצחים שלא כמנהג העולם אמרו מנהיגם של אלו וכו', אמרו להם אין כחו אלא בפיו אמרו אף אנו נבוא עליהם באדם שכחו בפיו:

קטע זה הוא יסוד גדול עד היכן כח הרצון מגיע, ואיך זה שרוצה בתחילה להגיע למעלה שבקדושה ואינו מצליח וכו', טועים מאד שמסתכלים על מה שעובר, כי הכל עומד על תוקף הרצון, ושייך לבנות רצון גם כאשר יש חולשה בלב וכו' ובזה עיקר הבחירה.

כי זה כלל גדול שכל העולם לא נברא כי אם בשביל הבחירה. ועל-כן הבחירה יש לה כח גדול מאד מאד וכמבאר מזה בכל הספרים ובדברינו כמה פעמים ועקר כח הבחירה הוא על-ידי שהשם יתברך העלים והסתיר רצונו בהסתרות והעלמות גדולות רק נתן כח ודעת באדם שייבן

מדעתו שצריך לבלות כל ימיו לבקש ולחפש אחר רצונו יתברך.

עיקר הבחירה הוא במציאות הזו שאתה בספק ומתחשב במה שההמון אומרים, וזה וזה חולק, וזה אומר שיש שיטות וכו'. כי העיקר להבין האמת ולא להסתפק, ועי"ז יבא לרצון חזק.

ולבטל כל רצונותיו נגד רצונו יתברך בזה מגלה קיצור כל העבודה, שלא יהיה ספק, העיקר לבטל אהבה ויראה נפולה לאמונה, לבטל כל רצון להנות בעוה"ז, למציאות העבודה, וללכת מדרגא לדרגא בזה - וכל זה פשוט, אבל נעלם ומסתפקים, אע"פ שמבינים מהתורה ומצדיקים, ורק ע"י רצון להבין יכולים לטעום זאת.

פי זה ידוע ומוכן לכל שהעולם הזה אינו כלום הכל הבלים אין בו ממש וכמו שהתחיל קהלת ספרו הכל הבלים וכו' וחזר ואמר הכל הבלים הכל הבל וכן דוד אמר (תהלים קמז) אדם להבל דמה ימיו בצל עובר וכמו שפרשו רבותינו זכרונם לברכה (בראשית רבה פרק צו) לא כצלו של דקל וכו' אלא בצל של עוף הפורח. וכן באו כל חכמי אמת וצועקים ענין זה בכמה וכמה לשונות אין מספר ואפלו כל חכמי אמות העולם מודים על כל זה כי הלא רואים בעין שימי חיינו הכל והאדם מת בכל יום פי היום והשעה שחי לא יהיו עוד ועל-כן מתחיל יום המות מיום הולדו וכו' וכמבאר מזה בספרים הרבה אף על-פי-כן עדין צריכין לדבר בזה הרבה הרבה ולחזור עם עצמו ועם חבריו המקשיבים לקולו, כל זה ויותר מזה כי גם את העולם נתן בלבם (קהלת ג) ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (ילקוט שמעוני סימן תרטו) ומוכא בפרוש רש"י לשון העלמה ושכחה שהשם יתברך בחכמתו העמקה הכניס העלמה בלב האדם בשביל כח הבחירה שבשביל זה יש כח להשטין להעלים ולהסתיר ולהשפיע כל זה

והרי יודעים שאין תכלית בעוה"ז, והכל הבל, ובוכים ומתעצבים, אבל אין יודעים מה לעשות כלל כי אין יודעין מעלת הרצון

הצדיקים מחפשים מה רצון ה' מהם, ומתרחקים מכל התאוות עד שה' מרחם עליהם ומגלה להם רצונו, ולזה עלינו לקבל מה שהרבי מגלה בוודאות מוחלטת בלי שום ספק, כי רק זה האמת

אבל כח האמת בודאי גדול ביותר שכל מי שרוצה להסתכל על תכליתו הנצחי באמת לאמתו, בודאי אי אפשר להכחיש ולהעלים כל הנ"ל שהעולם הזה הבל הבלים ולא ישאר כלום ממינו ומתאוותיו ומפספו וזהבו וכו', כי אם מה שהתיגע וטרח בשביל התכלית הנצחי שהוא לעשות רצונו יתברך. ועל-כן כל הצדיקים האמתיים שהלכו בדרך זה והסתכלו כל ימיהם על תכליתם הנצחי השיגו והבינו תכף שרצונו יתברך להתרחק מכל התאוות לא מלבד מן המותרות אלא אפלו מה שנגררה להכרחיות צריכין למעט בכל מה דאפשר ולקדש ולטהר עצמו בכל פעם עד שגם ההכרחיות והכרחיות יעשה בקדשה ובטהרה בשביל קיום העולם שזה רצונו יתברך ולא בשביל תאוות עצמו כלל ומחמת שהסתכלו על אמת לאמתו והבינו כל זאת, וכן קימו ועשו ופרשו וקדשו עצמן בכל יום ובכל פעם בקדשה יתרה עד שעלו מדרגא לדרגא וממעלה למעלה עד שהשם יתברך רחם עליהם וגלה להם רצונו כי הם היו מחפשים תמיד אחר רצונו ביגיעות וטרחות עצמות על-כן האיר עליהם השם יתברך וגלה להם רצונו בכל פעם כפי יגיעתם וטרחתם ומסירת נפשם

ראה והבט שבאמת גם אצל הצדיק בתחילה אינו יודע העבודה, אולי חסד, אולי למדן, אולי תעניתים, אבל חיפשו עד שהיה מובן בלב, וכל זה בתוקף הרצון שמביא לידי מעשה, ואז

ליקוטי הלכות ח"א דף קל"ט קמ"ה - הלכות ברכת השחר ה אות ע"א - פ"ח

השי"ת גילה מה שגילה להם, ולזה צריכים לשים לב לקבל מה שהרבי מראה ומלמד, וכמו שר' נתן מזכיר כאן 'כל הצדיקים האמיתיים' היינו שהלכו בדרך של תלמידי הבעש"ט להתקדש ולהטהר וכו', ועלינו לדעת האמת, כי זה מציאות הספק שיש גם אצלינו תמיד, אולי בכל זאת אין דרך העבודה אמיתי, אולי יש משהו אחר וכו' ואין מתחילים מיד בכל יום מחדש כי רק זה האמת.

וזה הראשון היה אברהם אבינו עליו השלום שהלך בתומו בדרך הזה בשלמות עד שהוא הראשון שהשיג רצונו יתברך בדרך התורה המסורה לנו שיסוד התחלתה היה מאברהם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (קדושין פרק ב) מצינו שקים אברהם אבינו את כל התורה וכו' פי אף-על-פי שגם מקדם היו צדיקים גדולים כמו נח ומתושלח וחנוך וכו', אף-על-פי כן לא זכו לגלות אלקותו יתברך ורצונו כמו אברהם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: הרי שלפי החיפוש בא הגלוי, ויש בזה מדרגות, ולזה העיקר לבקש מאד האמת ואז יבין מה דרך העבודה.

עמוד וראה איך שר' נתן עושה סדר במחשבה ובמציאות סדר הדורות

(עה) ומננו התחילה ירושתנו הטובה שאנו מתפארים בה בכל יום ואומרים 'אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו אשרינו שאנו משפיעים' וכו' וברכנו הקדוש הלכו בניו יצחק ויעקב וכל השבטים הקדושים, עד שבא משה רבנו עליו השלום ונתן לנו על יסוד זה את התורה הקדושה בכתב ובעל פה ומיום שזכינו לקבלת התורה ממשה ליהושע ומיהושע לזקנים וכו' עד היום הזה אנו צריכים ללכת בעקבותם, לדרש ולחפש ולבקש אחר רצונו יתברך

זה מה שאין עושים רק מתחזקים שזכינו להתורה מה יש לחפש עוד אולי ללמוד ולקיים קצת, אבל התנאים אמוראים והראשונים הרשב"י האר"י בעש"ט חיפשו מאד, אנו צריכים לחפש להבין באמת דבריהם כמו שיש לחפש לדעת הלכה (כמבאר רד"ק נועם לכו חזו) כי עוצם הכל תלוי בחיפוש. כמו שפתיב (תהלים קה) דרשו ה' ועזו בקשו פניו תמיד, וכתוב (שם) ישמח לב מבקשי ה' וכו', בזה כוונת הפסוק שישמח על שרוצה לבקש להתפלל היום בכוונה וכו' וכן הרבה, פי גם עתה אף-על-פי שכבר נתנה תורה ואנו יודעים רצונו ברור שהוא לקיים התורה והמצוות לסוד מרע ולעשות טוב, אף-על-פי-כן עדין אין אנו יודעים במה נזכה לזה כי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום וכו' ועל-כן גם דוד המלך עליו השלום בקש כפמה בקשות ותחנונות שיזכה לכוון רצונו יתברך כמו שפתיב (שם מג) למדני לעשות רצונך וכו' וצעק (שם יג) עד אנה אשית עצות בנפשי וכו', וכן (שם קיט) אחלי יבנו דרכי לשמר חקיה, וכן הרבה צריך לחזור על כל פסוק הרבה, כי זה עיקר הרצון, ובזה לומדים איך לומר תהלים כראוי. שעל זה נתיסד כל ספר תהלים אבל כל עקר יסוד כל התורה בלה הוא שאנו צריכים לילך ולאחז בדרך אבותינו אברהם יצחק ויעקב ומשה רבנו עליו השלום וכל הצדיקים שבאו אחריהם ההולכים בדרךיהם ואזי אף-על-פי שאין אנו זוכים ומתגברים להיות כמותם ממש לשבר כל התאוות כמותם אף-על-פי-כן אנו זוכים לתכלית הנצחית על-ידי התקרבותנו אליהם ולדרכיהם הקדושים. וכמו שהפליגו רבותינו זכרונם לברכה (פתיבות קיא) במעלות הדבקים לתלמידי חכמים ולצדיקים אמתיים וברבות הימים שאנו חותרים ומתגעגעים לזכות לילך בדרכיהם בשלמות, נוכל לזכות להיות פרצונו יתברך כראוי

הרי שיש לראות מה נקרא התקרבות באמת; כי מי שאינו חולק, כבר מקורב. מכ"ש אם נוסע

לציון הק' ואמר תיקון הכללי וכו', מכ"ש אם מתפלל בכונה וכו', בזה הקטע קובע ר' נתן מי נקרא מקורב, שמחפש האמת וחותר וכו', ובמציאות התקרבות זו, זהו כל החיבור להאמת

כי הבחירה חפשיית תמיד ואלו הצדיקים השלמים הנ"ל זכו על-ידי גדל קדושתם עד שיש להם כח בתפלתם לבטל הטבע ולגלות שהכל ברצונו יתברך, ושיש להם כח לפעל שיעשה רצונו ברצונם, בבחינת (אבות פרק ב) עשה רצונו ברצונך כרי שיעשה רצונך ועל-ידי זה הם מגלים ומאירין הרצון בהתגלות נפלא שהכל רואין שהשם יתברך מנהיג עולמו ברצונו ברצונם וכמו שמבאר לעיל שעקר התגלות הרצון הוא על-ידי תפלה וכנ"ל:

זה מתחבר לענין הפדיון לפעול התגלות הרצון כי עומד על דרגת החיפוש לקבל שורשי הרחמים.

עו) אבל את זה לעמת זה עשה אלהים ונתן כח גם בהסטרא אחרא שתוכל להתעקם בקוף בפני אדם עד שיש כח גם להחרטמים והמכשפים שיעשו כמעשה הצדיקים לפעל פעולות על-ידי שמות הטמאה כמפרש בתורה לענין המופתים הנוראים שעשה משה רבנו, ויעשו גם החרטמים בלהטיהם כן.

אבל בודאי אמתת הקדושה ידה על העליונה ולעולם גברה יד משה עליהם כמו שכתוב (שמות ז) ויבלע משה אהרן את מטותם עד שבכמה אותות לא יכלו החרטמים להוציא עד שהכרחו להודות ולומר 'אצבע אלהים הוא' ואם אף-על-פי כן החזיק לב פרעה, אבל בסוף הכרח להודות ולומר ה' הצדיק ולשלחם בעצמו ואחר כך נתחרט ורדף אחריהם עד הים ושם הראה ה' את ידו הגדולה ובקע את הים לפני בני ישראל ופרעה סבר שגם הוא יעבר הים ורדף אחריהם לתוך הים וישב ה' עליהם את מי הים וכו'.

להתחזק מאד נגד מה שרואים הצלחות ומופתים במקומות אחרים שאינם תכלית האמת

והנה מפל המעשיות הנוראות האלו וכאלו ומכל מה שמבאר בספרי קדש מזה אנו רואין גדל כח הבחירה שנתן השם יתברך להאדם בזה העולם המעשה ועקר הבחירה על-ידי שהעלים רצונו כנ"ל, ואינו מגלה סודו כי אם לעבריו הנביאים הרודפים ומתינגעים להשיג רצונו וכנ"ל ואלו הנביאים והצדיקים אמתיים מגלים רצונו על-ידי תפלתם הקדושה, שעל-ידי זה הם עושים מופתים ואותות נוראות בעולם והעקר הוא משה רבנו שהוא רבן של כל הנביאים שעשה אותות ומופתים נוראים בעולם אשר לא נשמעו ולא נראו בכל הארץ כמו שכתוב (דברים ד) הנהיה בדבר הגדול הזה וכו', וכל מה שעשה הכל היה על-ידי תפלה כמו שכתוב (שמות טו) ויצעק אל ה'. וכן באלישע אמרו רבותינו זכרונם לברכה (מגילה כז) ואלישע כל מה דעביד בתפלה הוא דעביד. אבל אם כן כבר היה מתבטל הבחירה והיה מתבטל כל העולם שנבאר רק בשביל הבחירה ועל-כן כל ימי קיום העולם בהכרח שיהיה בחירה על-כן בדרך נפלאותיו יתברך נתן כח גם להסטרא אחרא שיהיה להם כח לעשות איזה מופתים לפי שעה על-ידי כשפים ושמות הטמאה והגדול שבהם היה בלעם הרשע שהיה לו כח בפיו כנגד משה בקדושה ומשם נמשכין כל הכפירות רחמנא לצלן וכל טעותם של כל הכופרים העוברי עבודה זרה שברורות הראשונים נמשך מזה. כי בודאי לא היו טפשים גמורים כמו שסוברים ההמון, ובפרט ראשיהם כמו בלק ובלעם וחרטמי מצרים וחקמי בני קדם.

ליקוטי הלכות ח"א דף קל"ט קמ"ה - הלכות ברכת השחר ה אות ע"א - פ"ח

מגלה עוצם כח ההסתרה שעל הצדיק, שרואים ישועות ומופתים במקום אחר, ואין מבינים האם הצדיק האמת מלמד אמת הרי יש ניסים גם בדרכים אחרים. ומה שר' נתן מזכיר מהתורה איפה שהיה הסתרה על משה רבינו וכו', בכלל המכוון הוא גם כל מה שמסתיר אמינות מכוון רבינו הק' והצדיקים להתקשר לאורם שיהיה רצון להתחזק ולהתעורר, ורצה לעורר שנצל מכל מה שרואים הצלחות במ"א וכו' שגורם התרחקות, וזה אי אפשר לכתוב ממש כי בוודאי יש הבדלה בין קודש לחול, אבל מוזן, וכמ"ש, כי הכלל הזה נמצא גם בענין המופתים שנותנים להם רשות לאחוז ולבלבל העיניים ולהרמות שהם ממש בדרך של הצדיקים בלי טפשות, מכח ראיות שהשי"ת עושה שיש אצלם הצלחות וכו' והרי הם היפך האמת כי לא הקדימו לחפש אמת.

רק כל טעותם היה שאמרו שיוכלין להמשיך רצוננו כמו שרוצה כל אחד, זהו יסוד ענין זה שמראה שגם הם ידעו תוקף כח הרצון, ומתוך המשכה לבהמיות חשבו שיעשו שלמעלה ימצא הסכמה לדרכם, ואח"כ ראו ממש הסכמה גדולה בהצלחה למעלה מהמשוער, ובזה עיקר הטעות - אבל בזה רואים תוקף כח הרצון אלא שלגבי האמת הוא בדרך אחר לרצות האמת באמת.

כי זה מבאר בספרים שהיו אומרים שמעצם גדלתו של הנמצא המחייב הוא מרמז ומנשא לגמרי מלהנהיג בעצמו כל הנבראים ועל-ידי זה באו לידי כסילות דעתם ואולת חקמתם המטעת שאמרו שצריכין לעבד את האמצעי וכו', ושבררר זה יוכלו להמשיך רצוננו כמו שהם רוצים, ובררר שהאדם רוצה לילך מוליכין אותו

כמבואר מדברי חז"ל בגמרא מכות י: ולהיפך לענין משה רבינו עיין תוספות יבמות ס"ב - ובזה מפורש היטב איך זה אצלינו הענין על-בין גדול העצה התעה אותם והטעם ונתן בהם כח שיוכלו לעשות פעולות בעובדא ובמלווא והעקר מלווא כי הדבור יש לו כח גדול עד שהיה כח לבלעם שהלך בדרך בני קדם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה וכמו שפתוב מן ארם ינחני בלק מהררי קדם, וכמבאר בזהר הקדוש, עד שהיה לו כח לברר ולקלל את העמים בפיו וכן יתקיים ועל-ידי זה טעו ואמרו שאין לו יתברך רצון כלל חס ושלום רק כל אחד יכול להמשיך ולעשות פעולות בפיו פרצונו ועל-ידי זה לא רצו להודות שהשם יתברך בוחר בישוראל ורוצה ה' בעמו ורוצה ה' את יראיו וכו' אף-על-פי שראו מופתים נוראים כאלה על-ידי משה כי אמרו הלא גם הם עושים מופתים בפיהם כנגדו, ועל-כן אמרו שכל אחד יכול להמשיך הרצון פרצונו כנ"ל. וזה שאמרו 'אף אנו באים עליהם באדם שכחו בפיו כמו משה שהיה כחו בפיו' אבל באמת כל מעשיהם תהו, כי כל הגוים כאין נגדו, ואין שיעור להבדל שבין מופתי משה והצדיקים שאחריו, ובין מעשה בלעם והחרטמים כי אתה מרום לעולם ה', ולעולם ידך על העליונה, וכמו שמואב בדבריו זכרונו לברכה (בסימן רלד לקוטי א) שפנגד כל מעשה של

- ב. 'אמר רבה בר רב הונא אמר רב הונא ואמרי לה אמר רב הונא א"ר אלעזר מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו מן התורה דכתיב (במדבר כב-יב) לא תלך עמהם וכתיב (במדבר כב-ג) קום לך אתם מן הנביאים דכתיב (ישעיה מח-יז) אני ה' אלהיך מלמדך להועיל מדריכך בדרך (זו) תלך מן הכתובים דכתיב (משלי ג-לד) אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן'..
- ג. תוד"ה דכתיב אמור להם בסופו: 'זאת ולמה כעסו עליו מאחר שהסכים לו המקום וי"ל משום דאמרינן (במכות דף י:) בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו וסיעוהו בבא לטהר'.

הצדיקים יש כנגדו מעשיות של רשעים כי פינחס פרח באויר וגם בלעם פרח באויר וכו' אבל סוף כל סוף נצח פינחס את בלעם והפילו על החרב והרגו וכו':

בזה רואים עוצם כח הריבור של הרצון ומציאות הטעות שיש, והנה נדמה שזה היה בבלעם ואינו שייך היום, אבל באמת זה כן נמצא, ויש בזה לימודים בחכמות הנפש לרצות דבר ולדבר מזה וכך ליישב דעתו, וזה נכנס כהיום כבר למציאות הרפואה וכו', ובאמת זאת נמצא במציאות כל מה שמסתיר אור הבעש"ט ורבינו באמת כי טוענים שמה שצריכים לרצות זה 'אמת פשוט יותר', ובזה רוצה השם, וראיה לכך, הרי תראה איפה יש הצלחה וכו', ומזה נבין עוצם כח הבחירה שיש בכל עת.

סוד ביטול יצרא דע"ז ע"י ביטול התגלות שמות הקודש, כי זה לעומת זה עשה האלקים

עז) והנה בימים הראשונים בדורות הקודמים של משה רבנו והנביאים שלאחריו היה התגלות אלקותו מאד על-ידי הנבואה ורוח הקודש והמופתים הנוראים שלהם על-כן את זה לעומת זה עשה אלקים, שגם הכרוכים אחר תאוות עולם הזה היו יכולים לעשות איזה מופתים קטנים על-ידי פשוף ושמות הטמאה פדי שיהיה בחירה פנ"ל כי זה לעומת זה עשה, וכח הרע הוא באותו דרך שיש בטוב וכו'.

אבל אחר חרבן בית שני והנבואה כבר פסקה מישראל ואותותינו לא ראינו ואין עוד נביא, על-כן נתן השם יתברך כח לאנשי כנסת הגדולה להרג ולבטל את כח היצר הרע של עבודה זרה וכו', כמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה (יומא סט) ואז נתבטל רבו ככלו של כל ידיעות הכשוף ושרים ושמות הטמאה, וכן מישראל נתמעטה מאד ידיעת השמות הקדושים ועשית מופתים נוראים לשודר הטבע באתגליא כמו בדורות הראשונים רק ליחידי סגלה גדולי הדורות נמסרו סודות הקבלה פנים אל פנים וקצת נכתבו במגלת סתרים

בזה יש פירוש על ענין ביטול יצרא דע"ז איך ביטלו היצר כאשר זאת מצוה וכו', אלא שהענין שביטלו כח הקדושה שלא ידעו וכו', ועי"ז בטל יצר הבחירה שכנגד, ובזה מובן ענין זמן התגלות הזהר מה שמקודם ידעו ותמיד הסתירו עד שהתגלה מחדש.

אבל אז התחילה לצמוח נגע המספחת של חכמת יון ורומיים שהוא חכמת הטבע שהחריבו את הבית המקדש על-ידי זה. ובאמת גם כל חכמת הטבע שלהם הכל ירשו וקבלו מחכמי בני קדם כמבאר בכמה ספרים, כי בלעם וחכמי בני קדם ידעו הכל כי היו בקיאים בשמות הטמאה וכו' והיו יודעים כל סודות חכמי הטבע, ועכשיו שכבר נשפח ידיעת הכשוף והשרים וכו' והתגברו חכמי הטבע הם רוצים לכפר בשרים ובכשוף לגמרי, עד שעל-ידי זה הם מחציפים פניהם וכופרים בכל סודות הקבלה ובכל שמות הקדושים וכו' מה שכל התורה והגמרא ומכללות ומדרשים קדושים מלאים מזה:

הרי שמציאות הכופרים של היום הוא ממש בלעם ופרעה, אלא שכחיהם הוא מתלבש בדרך חכמת יוון, שקמים לבטל קיום התורה. ומובן שזה עיקר עבודת ימי חנוכה להתגבר נגד כוחם הרע שיש בכל החכמות חיצוניות כמה שהיום מתנהג בכל מקום, וביטולה לאור של נר הדעת של רבינו מציאות האמת. והנה תראה איך ר' נתן מקשר זאת למציאות האמונה במה שמתגלה בחכמת הקבלה כי זה עיקר מציאות ביטול חכמת יוון ועיקר מה שיש לזכות היום בתוך דברי

הצדיקים שמביא למעשה הרצון ע"י תורת הקבלה.

עוצם כח הבחירה מתגלה בהילוכו של בלעם לקלל את ישראל שרצה להמשיך רצון העליון ברצונו

עח) וְכֹל זֶה מַחֲמַת גֹּדֶל הַבְּחִירָה, וְעָקֵר כֹּל כַּח הַבְּחִירָה רוֹאֵין בְּפִרְשָׁה זֹאת שֶׁל בִּלְעָם בְּעֵינַי הַלּוּכוֹ לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל חֵס וְשְׁלוֹם וְאִיךָ הַתְּנַהֵג הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ כִּי הִיָּה רְצוֹנוֹ חֻזֵק מְאֹד לְקַלֵּלם וְאָמַר לָהֶם לִינּוּ פֹה הַלִּילָה כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁגֵּלָה שֶׁהַכֹּל בְּיַד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲבָל הֵלֶךְ בְּדַרְכּוֹ שְׂיִיכַל לְהַמְשִׁיךְ רְצוֹנוֹ בְּרְצוֹנוֹ בִּלְעָם הִיָּה בְּטוּחַ שְׂיִיכוֹל לְשַׁנּוֹת רְצוֹן הַשֵּׁם, וְהָבֵן שֶׁזֶה נִמְצָא הַיּוֹם בְּכַמּוֹ דְּרַכִּים מַחֲמַת גּוֹדֶל הַצִּלְחָה וְכוּ' וְלִהְיֵיךָ הַהִסְתֵּרָה וְכוּ'.

אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חָמַל עַל יִשְׂרָאֵל וְאָמַר לוֹ בְּפִרוּשׁ לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם וְכוּ' וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא שָׁב מִרְשָׁעוֹ לְגַמְרֵי וְאָמַר כִּי מֵאֵן ה' לַתְּתִי לְהִלְךְ עִמָּכֶם, וּפְרַשׁ רַש"י שֶׁרָמַז לָהֶם שְׂיִשְׁלַח שָׂרִים רַבִּים וְגִדּוּלִים מֵהֶם כִּי סָבַר אוֹלֵי יוֹכַל לְהַתְגַּבֵּר בְּרְצוֹן חֻזֵק כֹּל כֶּף עַד שְׂיִמְשִׁיךְ רְצוֹן הָעֲלִיּוֹן בְּרְצוֹנוֹ חֵס וְשְׁלוֹם לְקַלֵּל חֵס וְשְׁלוֹם אֶת יִשְׂרָאֵל וְאִזּוֹ כְּשֶׁבָּאוּ שְׁנֵית וּרְאָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֵצֶם רְצוֹנוֹ הִטְמֵא לִילְךָ, אָמַר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ קוּם לָךְ עִם הָאֲנָשִׁים וְאִפְסָ אֶת הַדְּבָר וְכוּ', וְאֶף -עַל-פִּי-כֵן וְיִלְךָ בִּלְעָם וְכוּ' אָמַר שְׂמָא אִפְתָּנוּ וְיִתְרַצָּה, וְכַמּוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שֶׁם וְאַחֲרַי כֶּף כְּשֶׁהִלְךָ עִמָּד אֲתוֹנוֹ שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים וְלִחְצוֹ עַל-יְדֵי הַמַּלְאָךְ שֶׁצָּא לְקִרְאָתוֹ לְעַכְבּוֹ וְהוּא לֹא שָׁת לְבוֹ גַם לְזֹאת וְהֵלֶךְ לְדַרְכּוֹ הָרַע עַד שֶׁגַם אַחַר כֶּף כְּשֶׁפָּתַח ה' אֶת פִּי הָאֲתוֹן וְדַבֵּר עִמּוֹ וְהוֹכִיחוֹ וְאַחֲרַי כֶּף גִּלָּה ה' עֵינָיו וּרְאָה אֶת הַמַּלְאָךְ נֹצֵב לְקִרְאָתוֹ וְחִרְבוֹ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ וְאָמַר לוֹ בְּפִרוּשׁ כִּי יֵרֵט הַדְּרָךְ לְנִגְדֵי וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי -כֵן לֹא רָצָה לְבַטֵּל רְצוֹנוֹ וְאָמַר וְאִם רַע בְּעֵינֶיךָ אֲשׁוּבָה, כְּמַתְרִים לְפָנַי הַמְקוּם כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכָרֹנֵם לְבָרְכָה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הִשִּׁיבוֹ בְּרְצוֹנוֹ לָךְ עִמָּהֶם, וְהַכֹּל מַחֲמַת הַבְּחִירָה כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכָרֹנֵם לְבָרְכָה בְּפִרְשָׁה זֹאת בְּדֶרֶךְ שֶׁאָדָם רוֹצֵה לִילְךָ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ, וְמִי שְׂרוֹצֵה לְתֵת לֵב בְּפִרְשָׁה זֹאת יְכוּל לְהִבִּין הֵיטֵב עַד הֵיכֵן כַּח הַבְּחִירָה, וְצָרִיךְ כֹּל אָדָם לְהִבִּין מִזֶּה עֵתָה גַם עֵתָה כִּי מִמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר כִּי גַם עֵתָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג עוֹלָמוֹ בְּחֻכְמָה עֲמֻקָּה בְּדֶרֶךְ זֶה כִּי מְאֹד עֲמָקוֹ מַחְשְׁבוֹתֶיךָ, וְהוּא בְּכָלֵל וּבְפִרְט:

כִּי כֹל מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה בֵּין יִשְׂרָאֵל וְהַגּוֹיִים, וּבֵין אֲנִי"שׁ לְהַחּוֹלְקִים בְּכַמּוֹ דְּרַכִּים, וְכֵן מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּבֵית, וְכֹל זֶה בְּחִיצוֹנוֹת מְצִיאוֹת הַהִסְתֵּרָה וְהַטְרָדוֹת, כֹּל דַּבֵּר מִתְנַהֵג בְּאֵמֶת וְהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה, וּבִתְנוּךְ הַהַשְׁגָּחָה יֵשׁ מְצִיאוֹת הַבְּחִירָה שֶׁהַכֹּל נַעֲשֶׂה לְפִי הַתְּגַבְרוֹת הַרְצוֹן, וְלִזֶּה מִתְקַדֵּם בְּצוּרָה כֹּזֶאת שֵׁשׁ בִּירוּרִים כְּאֵלֶּה וְכוּ', אֲבָל בְּסוּף הַכֹּל חוֹזֵר לְמְצִיאוֹת הָאֵמֶת, רַק צָרִיכִים סְבֻלּוֹת וְלִהַמְתִּין, כִּי אֲנָשִׁים רַחוּקִים מְלַבֶּקֶשׁ הָאֵמֶת וְכֹל וּיְכוּחַ אֵינּוּ עוֹזֵר, הַכֹּל עוֹמֵד עַל הַרְצוֹן וּבְמַה שֶׁמַּחְזִיק הָאָדָם לְרַצוֹת בְּאֵמֶת, וּבִזֶּה מִתְגַּלֵּה הַפִּירוּשׁ שֶׁל הַלִּיכָת בִּלְעָם וּמִמִּילָא מוֹבֵן מַה שֶׁהֵם חוֹשְׁבִים שֶׁהַרְצוֹן שׁוֹלֵט, וְרַש"י מְפָרֵשׁ שֶׁכֹּל זֶה בְּכָלֵל 'בְּרֶךְ שֶׁאָדָם רוֹצֵה לִילְךָ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ'.

וְזֶהוּ כֹל עֵינֵי הַחַיּוֹת רְעוֹת וּמִצַּח הַנְּחָשׁ שֶׁהֵם חֲכָמֵי הַטֶּבַע וְשֶׁרֵשׁ חֲכָמַת הַטֶּבַע שְׂמֹתַגְבְּרִים עִכְשָׁיו בְּכָל פְּעַם וְכֹל הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵיהֶם נִתְעָה וְנִשְׁמָן לָפֶס עַד שֶׁנּוֹדְמָה לָהֶם בְּכָל פְּעַם עַל-פִּי דְרַכֵיהֶם שֶׁהוּא כְּרַעְתָּם הָרַעָה, עַד שֶׁמָּהִפְכִּים הַשְּׂקָרִים וְהַכְּזָבִים הַיְרֻעִים לְאֵמֶת וְאוֹמְרִים שֶׁכְּרַבְרִיָּהֶם הוּא הָאֵמֶת וְכוּנְתָם רַק אֵל הָאֵמֶת וְאוֹמְרִים שֶׁזֶהוּ דֶרֶךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְפָרְשָׁה בְּדַרְכֵיהֶם הָרַעִים מַה שֶׁהַכֹּל רוֹאִים עֵין בְּעֵין אִיךָ הֵם פּוֹרְקֵי עוֹל לְגַמְרֵי, וְכֹל כּוֹנְתָם לְבַטֵּל וְלִהְשִׁיבָה אֶת הַתּוֹרָה לְגַמְרֵי חֵס וְשְׁלוֹם, וְכֹל הַנְּמַשֵּׁךְ אַחֲרֵיהֶם קֶשֶׁה לְהִשְׁיבוֹ, כִּי כֹל בְּאִיָּה לֹא יִשׁוּבוּן וְכֹל זֶה מַחֲמַת

גִּדְלַת כַּח הַבְּחִירָה כַּנִּל, וְהֶעֱקַר כִּי הַכֹּל תִּלְוֵי בְרִצּוֹן הָאָדָם, כִּי הָאָרֶץ נִתְּן לִבְנֵי אָדָם, הֵינּוּ שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ מִסֵּר הַבְּחִירָה לְאָדָם.

גם שנכנס איזה משיכה רעה, יש בכח האדם לבחור לרצות להתגבר, וכל חולשתה היא רק מחמת חולשת הרצון

ר' נתן חוזר לעורר שזה ממש גם היום, ומובן שזה בכמה עניינים של חכמות שמכבים הרצון ומנהיגים דרך של רצון עמום ופשוט, והנה מראה לראות האמת על המשכילים ואיך נעשה מהם ר"ל פורקי עול כגויי הארצות ר"ל, כך יש לאדם להבין בליבו מה נעשה באמת בלי הרצון וכו' ואין לדבר בזה.

וְכִמּוֹ שֵׁשׁ כַּח בְּאָרֶם לִילֵךְ אַחַר תְּאוּתֵי חֵס וְשְׁלוֹם אוֹ לְהִפָּךְ לְשֹׁבֵר וְלִכְרַח מֵהַתְּאוּת וְלִסּוּר מִרַע וְלַעֲשׂוֹת טוֹב, שִׁים לֵב לְמָה מְדַבֵּר מֵהַתְּאוּת שֵׁשׁ לְשׁוֹבֵר, כְּדִי לִזְכוּר שֵׁשׁ דָּבָר כִּזָּה וְכוּ' כֵּן יֵשׁ לוֹ כַּח לְהַתְּגַבֵּר בְּרִצּוֹנוֹ עַד שֶׁכִּבְיָכוֹל יִכְרִיחַ רִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ לְמִלְאוֹת תְּאוּתוֹ וְרִצּוֹנוֹ הָרַע וְכִמּוֹ שְׂרוּאֵין בְּזֶה נִפְלְאוֹת תְּמִים דְּעִים לְמִי שֶׁמְשִׁים לֵב עַל זֶה וְכִמּוֹ שְׂאֵמֵר אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרִבְנוּ זְכָרוֹנוּ לְבָרְכָה (לקוטי תניינא סימן נג) שֶׁהַמְּחַשְׁבָה יֵשׁ לָהּ כַּח גְּדוֹל וְאָמַר שֵׁשׁ בְּזֶה נִסְתָּרוֹת הַרְבֵּה וְאִפְלוּ מֵהַ שְׂמֻמְעֵתִי וְהִכְנֵתִי בְּזֶה אֵי אִפְשֵׁר לְבָאֵר מִכֹּל שֶׁכֵּן מֵהַ שְׂלֵא גְלָהּ רַק בְּרִמּוֹ מַעֲט.

והכלל שיש כח לשבר התאוות. כי כאשר נכנס רצון האדם לאיזה דבר תאוה, נרמה לו שזהו, הוא כבר שם ח"ו. אך באמת אינו כך, כי יש כח לרצות ברצון חזק לשבר התאוה, והנה אינו מכון רק לבעיות שיש בשמירת המחשבה מתאוות רעות, אלא מדבר גם מכל דרכי המשיכה שחושבים שאין כח, הכח נמצא בהרצון האמיתי שמתחזק והולך כי רוצה באמת, ואם אינו מצליח, הרי לא זכר מציאות הרצון הצריך להחיות אצלו, באופן יותר למעשה להתעורר לצאת מהשיעבוד ליצר.

שני דברים נשאר היום שצריך מסי"נ לדברים שבקדושה, נסיעה לא"י ונסיעה לצדיק אמיתי

וְכֵן רוֹאֵין בְּחוּשׁ וְיֵשׁ לְבָאֵר קֶצֶת לְמִשְׁלַל כְּשֶׁאֲחַד רוֹצֵה לְסַע לְדַבֵּר שֶׁבְּקִדְשָׁה כְּגוֹן לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל אוֹ לְצַדִּיק אֲמִתִּי כְּדִי שֶׁיִּלְמְדוּהוּ דֶרֶךְ ה' וְתוֹרָתוֹ וְיִקְרְבוּ לְעִבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

מלשוננו הזך של ר' נתן נלמד מה הם שני דברים שבקדושה שיש בהם מסירת נפש גדול, וזה נשאר היום כמו שהיה אז, בכמה דרכים. אֲזִי יֵשׁ לוֹ מְנִיעוֹת רְבוֹת וְעֲצוּמוֹת מְאֹד כֹּל אֶחָד כִּפִּי עֵנִינוּ וְכֹל מֵהַ שְׂמֻמְעֵת יוֹתֵר לְשֹׁבֵר כִּמּוֹ כֵּן מֵתְגַבְּרִים וּמִשְׁתַּחֲוִים כְּנִגְדוֹ לְעִבְבוֹ וְלִמְנַעוֹ חֵס וְשְׁלוֹם וְכֵן כֹּל מֵהַ שֶׁהִנְחֹשֶׁק גְּדוֹל בְּיוֹתֵר הַמְּנִיעָה מִתְּפִשְׁטוֹת בְּיוֹתֵר עַד שֶׁנִּרְמָה שֶׁקִּשָּׁה וְאֵי אִפְשֵׁר לְשֹׁבֵר וְכִמּוֹ שֶׁמְבָאֵר בְּהַתְּוָרָה וִיהִי נָא פִי שְׁנַיִם (בְּסִימָן סו) וּבִפְרָט עֲבָרָה גְּדוֹלָה כְּגוֹן לְנִסְעַת לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל שְׂרוּאָה שְׂאֵין לוֹ מַעוֹת עַל הוֹצָאוֹת וְסִפְנוֹת דְּרָכִים וּבִפְרָט בַּעֲת מִלְחָמוֹת חֵס וְשְׁלוֹם וְכוּ' וְרַבִּים נִמְנְעוּ מִחֵמַת זֶה אֲבָל מִי שֶׁמְשִׁים לְבוֹ הֵיטֵב עַל תְּכִלְתּוֹ וּמִתְחַזֵּק בְּרִצּוֹן חֹזֵק וְאִמִּץ וְאִינוּ מְנִיחַ אֶת הָרִצּוֹן וּמִתְגַּעֵגַע כְּכֹל פְּעַם בְּרִצּוֹנוֹת חֹזְקִים לְבוֹא לְשֵׁם וּמוֹצֵיא הָרִצּוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִים כִּפִּיו וְכוּ', עַל-יְדֵי זֶה הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת עִמוֹ וּמִסְבֵּב עִמוֹ בְּדְרָכִים נִפְלְאִים עַד שֶׁזּוֹכֵה לְבוֹא לְשֵׁם בְּרִדְךָ הַשְּׂגָחָה נִפְלְאָה שְׂלֵא כְּרִדְךָ הַטֵּבַע כֹּלל, כִּי אֶף-עַל-פִּי שְׂלֵא נַעֲשֶׂה לוֹ נֶס גְּמוּר בְּאַתְגְּלִיא כְּמוֹ לְאֵלִישַׁע וְלֵאלֹהֵיו וְלְרַבִּי פִּינְחָס בֶּן יֶאֱזִיר שֶׁבְּקָעוּ אֶת הַמַּיִם בְּבִגְדֵיהֶם,

ליקוטי הלכות ח"א דף קל"ט קמ"ה - הלכות ברכת השחר ה אות ע"א - פ"ח

אף על-פי-כן מי שמשיים לבו לנפלאות הסבות שהשם יתברך סבב עמו בהשגחתו הנפלאה עד שבא לשם הוא רואה נסים ונפלאות כמעט שהם גדולים מבקיעת הים בנס כי זה לא היה רק לפי שעה ואלו ההשגחות הסבות הנפלאות היו כמעט בכל יום ובכל שבוע וכו'.

וכן בענין פרנסת האדם שהמאמין רואה נפלאות ה' בכל עת איד פרנסתו בהשגחה נפלאה לבר, כי אף-על-פי שעושה איזה עסק ומלאכה אף-על-פי-כן רואה שכמה פעמים אינו מצליח כלל בעסק זה וכשהשם יתברך רוצה מסבב בהשגחתו פרנסתו בדרך נפלא ומזמין לו רוח בדרך נס המלכש בתוך הטבע כי פתאם בא לו רוח שלא עלה על דעתו כלל, ואי אפשר להאריך לבאר כל זה, כי יכלו המון יריעות אבל המאמין וחפץ בהאמת יבין כל זה היטב:

אבל את זה לעמת זה עשה אלקים שגם ההולך לרבר עבירה חס ושלום או שרוצה לאבד את עולמו לילך למרחקים ללמד מה שאסרו חכמינו זכרונם לברכה שהם חכמות חיצוניות ולילך בדרך שרירות לבו הרע וגם בהם נמצאים הרבה שאין להם על הוצאות למרחקים כזה וגם שארי מניעות עצומות מאד מה שנומה שאין בדרך הטבע לכא לשם אף הם מתגברים ברצון חזק עד שהשם יתברך מסבב להם סבות עד שבאים לשם למה שרצו לעקר אותם משני עולמות, כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו והרצון יש לו תקף גדול וכו' וכנ"ל וכל זה מחמת גדל הבחירה וכנ"ל וכן הוא בכל הדברים שבעולם ואי אפשר לבאר הכל, אף החלוק וההפרש יכולין הכל להבין, כי זה האיש הכשר כל יסוד פונתו ורצונו הוא בשביל התכלית האחרון שמרגיל עצמו מנעוריו להסתפל על קצו וסופו האחרון ומה יעשה ליום פקדה וכמו שכתוב וזכור את בוראיד בימי בחורתך, וכמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה (קהלת רבה פרק יב) בוראיד בארץ בורך וכו', [וז"ל מדרש ויקרא: 'ר' אבא בר כהנא אמר בשם רב פפי ור' יהושע רסננין בשם ר' לוי שלשתן ררש ר' עקיבא מתוך פסוק אחד וזכור את בוראך בארץ זו ליחה סרוחה בורך זו רמה ותולעה בוראך זה ממ"ה הקדוש ברוך הוא']

וכמו שכתוב (קהלת ב') החכם עיניו בראשו שבראשית עולמו רואה מה יהיה בסופו וכו', וכל תשוקתו ורצונו להכיר את השם יתברך באמת ולפרש את עצמו מכל התאוות רעות ולזכות לחטף טוב כל ימיו בשביל תכליתו הנצחית וזה ההפך משים כל מנגמתו ורצונו לתאוות עולם הזה ושרירות לבו הרע ובדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו כנ"ל, וכמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה (יומא לח) הבא לטהר מסייעין לו הבא לטמא פותחין לו ואזי השם יתברך מזמין לכל אחד סבות וסברות וחכמות בדעתו שיוכל לעשות כרצונו עד שיש לו כח להחולק והכופר וכו' לומר סברות וחכמות של הכל להטעות עצמו ואת אחרים מן האמת ולומר שהאמת אתו, אבל האמת עד לעצמו והחפץ באמת רואה היכן האמת לאמתו:

עד היכן יש לבקש האמת, הרי יש נסיון כזה שהש"ת מזמין לכל אחד סבות וסברות וחכמות שיוכל לעשות כרצונו ולומר שהאמת איתו, והכל עומד על זכרון התכלית בפשטות, אז יטה און לקבל עצה לנפשו ויעזב החכמות.

(עט) וזה בחינת (אבות פרק ה) מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע וכו' שהכל תמהין על מאמר זה כמבאר במפרשים, אף על-פי הנ"ל מובן דבריהם הקדושים קצת כי בתחלה באר החלוק שבין תלמידיו של אברהם אבינו עליו השלום שמדתם עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה שאינם כרוכים אחר הקנאה והתאוה והכבוד שהם כלולים בדבריהם אלו כי עין טובה הפך הקנאה שאין עינו רעה לקנא את חברו ונפש שפלה הפך התאוה הוא

בחינת נפש רחבה של בלעם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (במדרש רבה פרק ב) שהיה נפשו רחבה להתאוות ממון הרבה מלא ביתו כסף וזהב וכו' ורוח נמוכה הפך רדיפת הכבוד שהוא גאות ורוח גבוה וכל המדות טובות האלה שהם כלולים מפל טוב הם בתלמידיו של אברהם אבינו עליו השלום ולהפך תלמידיו של בלעם הרשע הם עין רעה ונפש רחבה וכו' שרודפים אחר הקנאה והתאוה והכבוד וכו'. ושאל התנא אחר כך מה בין תלמידיו של אברהם לתלמידיו של בלעם, כלומר איך אפשר לידע מה ביניהם ואיזה הדרך הישר שיבר לו האדם כי הלא אנו רואין שבמקרה אלו הטובים שהם תלמידיו של אברהם אבינו בן יקרה לאלו הרעים שהם תלמידיו של בלעם הרשע כי אלו גומר השם יתברך עמהם מה שהם רוצים, וגם עם המהפכים ארחות ישר גומר השם יתברך למלאת רצונם וכמו שכתוב (תהלים י) כי אתה עמל וכעס תביט לתת בידך, וכמו שפרש רש"י שם ואם בן נפל פתא בבירא שאין יודעין באיזה דרך לילך, על זה סיים התנא כי בודאי קשה לברר האמת, כי הנצחון אינו סובל את האמת, וכל מה שיאמרו להם אמת ברור יתפכו הכל אל האמת המזיף שלהם, אך החלוק הוא בסוף, כי תלמידיו של אברהם אבינו נוחלין בעולם הזה ויורשין העולם הבא ותלמידיו של בלעם הרשע יורדין לבאר שחת, כי גם בעולם הזה הכל רואין כי רק מי שיש לו אמונה חייו חיים אמתיים. אבל מי שאין לו אמונה והוא בבחינת תלמידיו של בלעם הרשע אין חייו חיים כלל גם בעולם הזה כמו שכתוב בספר הספורי מעשיות וכאשר שמענו מפייהם בפרוש שהם בעצמן מודים על זה שעקר החיים אמתיים הוא אמונה הקדושה, מכל שכן וכל שכן בעולם הבא שאז בודאי הכל יראו החלוק וההבדל שביניהם כמו שכתוב (מלאכי ג) ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלהים לאשר לא עבדו וכו'.

וזהו גם בן מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (פראשית רבה פרק ג) אור אלו מעשיהם של צדיקים חשף אלו מעשיהם של רשעים ועדין איני יודע באיזה מהם הוא חפץ תלמוד לומר וירא אלהים את האור כי טוב וכו', הינו שהרשעים מהפכים חשף לאור ואור לחשף שקר לאמת ואמת לשקר עד שאי אפשר לידע באיזה מהם השם יתברך חפץ, לכן נאמר וירא אלהים את האור כי טוב, ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (שם) שראה שאין העולם כדאי להשתמש בו ועמד וגנזו לצדיקים לעתיד לבוא הינו שמי שחפץ לידע הדרך באיזה מעשים השם יתברך חפץ יתקרב לצדיקי אמת, כי אצלם נגזז האור הטוב וילך בדרךיהם להסתכל מעודו עד סופו מבחירתו עד זקנתו על תכליתו הנצחי וכנ"ל ואז ידע האמת באיזה מהם חפץ השם יתברך וכנ"ל,

זהו פירוש חדש במ"ש גנזו לצדיקים (עיין עבודת ישראל טו באב) ועומד על מציאות החושך שמתגבר באופן שיכולים כל אחד לדמות שהאמת אצלו, והקב"ה גנז אור האמת אצל הצדיקים, שמי שחפץ לדעת האמת באיזה דרכים חפץ השי"ת, ימצא אור האמת ע"י התקרבות לצדיקים.

ועין בסנהדרין פרק ארבע מיתות (דף סה) מאמר רבותינו זכרונם לברכה תניא ודורש אל המתים זה המרעיב עצמו וכו' וכשהיה רבי עקיבא מגיע למקרא זה היה בוכה ומה המרעיב עצמו כרי שתשרה עליו רוח טמאה שורה עליו רוח טמאה, המרעיב עצמו שתשרה עליו רוח טהרה על אחת כמה וכמה, אבל מה אעשה שעוונותינו גרמו לנו שנאמר (ישעיה נט) עונותיכם היו מבדילין ביניכם לבין אלהיכם הרי שיש נסיון גדול כי גם אחרי יגיעה כזו יש שאין זוכה ומוכח

התחזקות החשק יותר למצוא העצה שיכול.

אמר רבא אי בעו צדיקי ברו עלמא שנאמר עונותיכם היו מבדילין אבא ברא גברא, רבי חנינא ורבי הושעיא הוי יתבי וכו' ופרש רש"י אי בעו צדיקי להיות נקיים מפל עון הוו ברו עלמא שנאמר וכו' הא אם לא היו בהם עונות אין כאן הבדלה הרי שיש כח לעשות ישועות, אבל מחמת איזה חסרון וצורך תיקון, גם זה מתעכב לפעמים

כל זה שיך לענין מעשה בלך ובלעם שפתנו שם מגדל כח הבחירה וכו', עין שם היטב ופרק הנחנקין איתא רבי יוסי הגלילי אומר הגיעה תורה לסוף דעתם של עובדי כוכבים, לפיכך נתנה התורה ממשלה בה, שאפלו מעמיד לך חמה באמצע הרקיע אל תשמע לו, ופרש רש"י נתנה התורה ממשלה בה, כלומר אפלו תראה אותו נביא מושל ועושה כרצונו, דכתיב ונתן לך אות או מופת, עד כאן לשונו כל זה שיך לענין הפ"ל, עד כמה וכמה כח הבחירה מגיע, והבן מאד ועין במסכת עובדי כוכבים (דף נד) מה שכתוב שם לענין מה ששאל וכו' והשיב לו וכי יאבד עולמו מפני השוטים, פ) וזה שכתוב, כי הפיתני זה שלש רגלים, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (במדרש רבה פרק כ) אתה מבקש לעקר אמה החוגגת שלש רגלים בשנה, והזכיר זכות וכן השלש רגלים דיקא, כי הם מועדי ה' מקראי קדש שקוראים ומגלים את הרצון, והוא רצה לבטל זאת ולהכחיש ברצון חס ושלום, כי היה בחינת מצח הנחש וכנ"ל: הזמנים הקדושים, יו"ט חנוכה ופורים מגלים את הרצון, וזה עיקר המלחמה בבעלם.

בלעם מתבזה ע"י האתון שמשם המשיך את כח הדיבור שלו בהתחזקות הרצון הרע

פא) וזה בחינת פתיחת פי האתון שהשם יתברך פתח פי האתון והיא בעצמה הוכיחה אותו שנעשה נס שלא היה מעולם, כי בזה הראה לו השם יתברך מאין נמשך כחו הטמא לפעל פעלות רעות כי המשיך ההקמא על עצמו, כל כך, על-ידי תאות נאוף בזהקא בזאת עם בהמה, עד שעל-ידי זה היה לו כח דסטרא אחרא בפיו הטמא כי כן מנהיג השם יתברך עולמו שמי שרוצה לפעל פעלות בקרשה צריך שיהיה פרוש וקדוש גדול מאד כמו משה רבנו עליו השלום ואם היה שוגג חס ושלום מעט בקדשותו לא היה יכול לפעל פראוי ולהפך בטמאה היה כח בלעם דיקא על-ידי שטמא עצמו כל כך ועל-ידי זה דיקא היה לו כח בפיו הטמא וכמוכא בזהר הקדוש ובספרים פעלותיו על-ידי טמאות עצמות שטמא עצמו בשכבת זרע אצל הרי השך וכו', רחמנא לצלן, על-כן הראה לו השם יתברך כחו מאין נמשך, ומה שפעל בכחו הטמא שהמשיך כח הדבור פה אל הטמאה והסטרא אחרא כל כך על-ידי מעשה אישות שעשה עם אתונו עד שנמשך כח הדבור להאתון בעצמו עד שהאתון פתח פיו והוכיחה אותו בעצמו והודיעה לו לעיני כל השרים שהלכו מהיכן בא כחו, כי אמרו לו 'ההספן הספנתי' שמרמז על מעשה אישות, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין קה) ובה הראה לו השם יתברך שאין כחו הטמא חס ושלום ממנו ומעצמו, רק הכל ברצון השם יתברך שברא העולם ברצונו בחק כזה שיהיה כח להאדם להמשיך בבחירתו בחות העליונים כרצונו אבל אף-על-פי-כן הכל ביד ה' בחומר ביד היוצר, כי אין מלבדו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (חלק ז) לענין כשפים רק שנותן להם כח לפי שעה בשביל הבחירה אבל אחר כך גבי דיליה והמזלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי ומיניה וביה אבא ניצל ביה נרגא. שהאתון בעצמה, שטמא את עצמו עמה, שמשם היה כחו הטמא, היא בעצמה המשיך לה השם יתברך הדבור ופתח את פיה והוכיחה אותו והודיע לו לעין כל מה שעשה עמה, כי כן מגיע לו מאחר שמשם

המשיך בן דבורו הרע על-בן הראה לו השם יתברך שְׁבָהּ בְּעַצְמוֹ הַמְשִׁיךְ הַדְּבוּר לְהַאֲתוֹן בְּעַצְמוֹ לְבִישׁוֹ וְלִנְקָם בּוּ בְּבַחֲיִינָת (תהלים לד) תְּמוֹתַת רִשְׁעֵי רָעָה וְכַרְתִּיב (ירמיה ב) תִּסְרְדוּ רַעְתִּיד וּמְשׁוֹבְתִיךָ תִּנְכַּחְךָ (ועני עוד במקום אחר בדברינו מזה שדיקא על-ידי זְהַמְתוּ הַגְּדוּלָה הַנ"ל הַמְשִׁיךְ הַדְּבוּר לְשֵׁם וכו'):

(פב) וְאִי עַל-פִּי-בֵן עֵמֵד בְּרַשְׁעוֹ וְלֹא שָׁב מִדְּרָכּוֹ עַד שִׁיעֵץ לְכַלֵּק לְהַכְשִׁילֵם בְּזַנּוּת וְעַל-יָדֵי זֶה יִפֹּל מֵהֶם, כִּי אָמַר לוֹ אֱלֹהֵיהֶם שֶׁל אֵלּוֹ שׁוֹנָא זְמָה הוּא וְכו' (סנהדרין קו) וְהִדְּבַר תְּמוּנָה מֵאֵד, אִם כֵּן, אִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹנָא זְמָה, וְעַל-יָדֵי זֶה יִפֹּלוּ מִיִּשְׂרָאֵל חֵס וְשְׁלוֹם, אִם כֵּן בְּלֹק וּבְנִגְוֵתֵי וְהוּא בְּעַצְמוֹ בּוֹדֵאֵי יִפֹּלוּ עַל-יָדֵי זֶה מִפְּלֵה שְׂאִין לָהּ תְּקוּמָה, מֵאַחֲרֵי שֶׁהֵם גְּרָמוּ כָּל זֹאת וְטִמְאוּ אֶת עַצְמָן וְאֶת יִשְׂרָאֵל בְּזֶה? וְגַם מִהוּ הִלְשׁוֹן אֱלֹהֵיהֶם שֶׁל אֵלּוֹ, וְכִי הִיָּה טַפְשׁ וְאָמַר שִׁישׁ לְיִשְׂרָאֵל אֵלֹהֵי מִיחֹד וְלָהֶם אַחֲרֵי? אֵךְ הַכֹּל עַל-פִּי הַנ"ל, כִּי טַעָה וְאָמַר שְׂאִיךָ שֶׁהָאָדָם רוֹצֵה לְהַמְשִׁיךְ רְצוֹן אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כֵּן יִכּוֹל לְהַמְשִׁיךְ, עַל-כֵּן אָמַר שִׁישְׂרָאֵל שֶׁמְקַרְבִּין עַצְמָן לְרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-פִּי דַעַת מִשָּׁה רַבְּנֵי שֶׁהִיָּה קְדוֹשׁ וּפְרוֹשׁ מֵאֵד, וְהִזְהִיר לְכָל יִשְׂרָאֵל עַל הַגְּזוּת מֵאֵד, עַל-כֵּן בְּשֵׁהֶם פּוֹגְמִים בְּזַנּוּת חֵס וְשְׁלוֹם בּוֹדֵאֵי תַכְּף יִפֹּלוּ אֲבָל הוּא וְסִיעֲתוֹ שֶׁטִּמְאוּ אֶת עַצְמָם כָּל כֶּף, הֵם מְמַשְׁכִּין רְצוֹנוֹ עַל-יָדֵי טְמָאָה זֹאת דִּיקָא וְכֵמוּ שְׂרָאוּ כְּמָה פְּעֻמִּים שֶׁפְּעֵלוּ פְּעֻלוֹת עַל-יָדֵי זְהַמָּא זֹאת כִּי"ל, עַל-כֵּן אָמְרוּ שְׁלָהֶם לֹא יִזְיַק הַגְּזוּת רַק לְיִשְׂרָאֵל שֶׁמְמַשְׁכִּין הַרְצוֹן דְּרַף הַקְּדוּשָׁה דִּיקָא, וְעַל-כֵּן אָמַר אֱלֹקֵיהֶם שֶׁל אֵלּוֹ שׁוֹנָא זְמָה, שֶׁל אֵלּוֹ דִּיקָא, שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַמְשִׁיכוֹ אֱלֹקוֹתוֹ עֲלֵיהֶם בְּרַף זֶה שֶׁל קְרִשֵׁת מִשָּׁה, הוּא שׁוֹנָא זְמָה שֶׁשׁוֹנָא אוֹתָם מִחַמַּת חִטָּא נִיאוּף אֲבָל הַשְּׁנָאָה הַזֹּאת הוּא רַק לְאֵלּוֹ, וְלֹא לְטִמְאִים כְּמוֹתוֹ, כִּי בְּזֶה טַעָה בְּכַפִּירוֹתֵי שֶׁסָּבַר מַה שְׂרוֹאִין בְּכָל פְּעַם שֶׁבִּדְרָךְ שְׂאָדָם רוֹצֵה לִילֵךְ מִזְלִיכִין אוֹתוֹ וּמְצַלִּיחִין בִּידוֹ מִלְמַעְלָה שֶׁגָּמַר חֲפָצוֹ הֵן לְטוֹבָה הֵן לְרָעָה, סָבַר שֶׁחֵס וְשְׁלוֹם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּטַל רְצוֹנוֹ לְגַמְרֵי וְגָמַר בִּיד הָאָדָם הַכֹּל וּכְרְצוֹנוֹ יִכּוֹל לְהַמְשִׁיךְ הַכֹּל, רַק שְׁמֵי שֶׁמְמַשְׁכִּין דְּרַף הַקְּדוּשָׁה, אֵלּוֹ דִּיקָא יִזְיַק הַזְּמָה אֲבָל אֵלּוֹ וְסִיעֲתוֹ שֶׁהַמְשִׁיכוֹ כְּמָה פְּעֻמִּים הַכּוֹחוֹת מִלְמַעְלָה דְּרַף הַסְּטָרָא אַחֲרָא עַל -יָדֵי זְהַמַּת הַזְּמָה דִּיקָא כִּי"ל, אֵלֵיהֶם לֹא יִזְיַק הַזְּמָה בְּלָל, אֲדַרְבָּא, כָּל כְּחֵם עַל-יָדֵי זֶה חֵס וְשְׁלוֹם וְכִי"ל וְאֲבָל אִישׁ בְּעַד לֹא יַדַּע וְכִסִּיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת בְּפִרְחֵי רִשְׁעִים כְּמוֹ עֵשׂוֹב וְכו' לְהַשְׁמֵדֵם עַדֵי עַד וְכו', כִּי מַה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹתֵן לָהֶם כֹּחַ כְּזֶה הוּא רַק לְפִי שְׁעָה בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה, וּבּוֹדֵאֵי הֵם מְחִיבִים לְהַסְתַּכֵּל עַל הָאָמֶת לְאִמְתוֹ, וְאֵז הֵיוּ מְבִינִים שֶׁבּוֹדֵאֵי אֵין זֶה רְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַרְבוֹת זְמָה חֵס וְשְׁלוֹם. וְכֵמוּ שְׂרָאוּ כְּבַר מְדוּר הַמְּבּוֹל וְכו' מַה שֶׁנִּקְמָם בָּהֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשִׁבִיל זֶה, רַק שֶׁהוּא רָצָה לִילֵךְ אַחֲרֵי תְּאוּוֹתֵי וְשִׁרְיוֹת לְבוֹ, עַל -כֵּן נִתֵּן לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כֹּחַ כְּזֶה שִׁיכּוֹל לְהַמְשִׁיךְ הַכּוֹחוֹת כְּרְצוֹנוֹ לְפִי שְׁעָה בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה, אֲבָל לְסוּף גְּבִי דִּילִיָּה כִּי פְּרִיחֵתָם הוּא רַק כְּמוֹ עֵשׂוֹב לְהַשְׁמֵדֵם אַחֲרֵי כֶּף עַל-יָדֵי זֶה עַדֵי עַד כְּמוֹ שְׂרָאֵינוּ שְׂאָחֵר כֶּף נִפְלוּ בְּלֵם וּבְנֹת מְדִין וּבְלֵעָם בְּעַצְמָן מִפְּלֵה שְׂאִין לָהּ תְּקוּמָה, כִּי נִהַרְגוּ בְּלֵם בְּחֶרֶב עַל -יָדֵי פְּנַחֵם וְיִשְׂרָאֵל, כִּי אֶתָּה מְרוֹם לְעוֹלָם ה':

הַמְקוֹרְבִים לְצַדִּיק הָאֵמֶת נִזְהָרִים שֶׁלֹּא לִיפּוֹל לְזַקְנָה לְעוֹלָם, כִּי כָּל יוֹם שְׂבֵא, הוּא עֵנִין חֲדָשׁ לְגַמְרֵי

(פג) וְזֶה וְיִאֲמַר מִזְאֵב אֵל זְקִנֵי מְדִין וְכו' וּבְכֹל כֵּן צְפוּר מְלִךְ לְמוֹזָב וְכו' (במדבר כב) בְּלֹק מְלִךְ מִזְאֵב זֶה בְּחִינַת חַיּוֹת רַעוֹת הַדּוֹרְסִים וְטוֹרְפִים כִּי"ל, וְעַל-כֵּן הוּא בְּחִינַת מְלִךְ מִזְאֵב כִּי עֶקֶר הַתְּגַבְרוּתָם הוּא עַל-יָדֵי תְּאוּתֵינָאוּף שֶׁהוּא בְּחִינַת מִזְאֵב שֶׁהֵם נִמְשָׁכִים מִבְּחִינַת מִצַּח אִשָּׁה זְוֹנָה

שהוא המעשה של בנות לוט ועל-כן גם עתה רצו להכשיל את ישראל על-ידי בנות מואב כי עקר טעות המחקרים של חכמי הטבע הוא על-ידי שהם כרוכים מאד אחר תאוה זאת וכנ"ל, וכמואב בהתורה אבא שאול (בסימן נהלקוטי א) ועל-כן לקחו עצה מזקני מדין, זקני מדין זה בחינת זקני הדור שאין בהם שלמות וכו' שעל ידם מתגבר הדין והרגז הפך הרצון בבחינת קצר ימים שבע רוגז כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל ועל-כן נקראים זקני מדין לשון דין ורגז כי זקנים וקדושה בחינת זקן-זה קנה חכמה הם מתחדשים בכל יום בבחינת תתחדש כנשר וכו' כי הם מתגברים להוסיף בכל יום קדושה ודעת ולהתחיל לעבוד את השם יתברך בכל יום מחדש שזה עקר שלמות עבודת ישראל, בחינת בכל יום יהיו בעיניך פחדשים וכנ"ל ועל-ידי זה הם ממשיכין רצונות טובות וחסדים חדשים בכל יום בבחינת (איכה ג) חסדי ה' כי לא תמנו וכו' חדשים לבקרים רבה אמונתך ופרש רש"י שהחסדים מתחדשים בכל בקר כי עקר כח היצר הרע הוא מדיניים ורגז, ובכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו ומי שאינו מתגבר כנגדו כראוי נדמה לו כאלו אפס תקוה חס ושלום לעמוד כנגדו כי כבר נזקן במעשיו וברגילותו וכו' כי היצר הרע נקרא מלך זקן וכסיל ועל-כן הזהיר רבנו זכרוננו לברכה מאד מאד וצעק בקול גדול לבלי להיות זקן חס ושלום וכו' כמבאר שיחה קדושה זאת בספר ספורי מעשיות, והיא שיכה לתורה זאת ואת העורבים שאנו עוסקין בה.

אבל המקרבים להצדיק האמת שהוא בחינת זקן וקדושה, הם נזהרים לבלי לפל חס ושלום לידי זקנה לעולם ואיך שהוא איך שעובר על האדם בכל יום, הם מאמינים שכל יום יום שבא לעולם, הוא ענין חדש לגמרי כי השם יתברך מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, וכמבאר לעיל מזה. ובודאי לית יום דלית ביה טוב, רק שיש לו גדר מלכר, כמבאר בזהר הקדוש ומובא בדרבינו במקום אחר ומאמינים בחסדו הגדול שאינו נפסק לעולם בחינת חסדי ה' כי לא תמנו, עד שממשיכין חסדים חדשים בכל יום מחדש בבחינת חדשים לבקרים וכו' כנ"ל ועל-ידי זה מתגברים בסיוע דלעלא להוסיף בכל יום אור קדושה ודעת שעל-ידי זה מאיר התגלות הרצון בכל יום יותר ויותר אצל להפך זקני הדור שאין בהם שלמות, הם בחינת זקני מדין, בחינת תקף הדין והרגז וכנ"ל ומוהם נטל עצה בלק ומואב שהם בחינת חיות רעות בחינת חכמי הטבע כנ"ל וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (במדרש רבא פ"ק כ) והלא מעולם הם שונאים זה את זה כי אלו הזקנים שאין בהם שלמות בחינת זקני מדין, אף-על-פי שאין בהם שלמות כראוי להוסיף קדושה בכל יום, אף-על-פי-כן עדין הם בבחינת אנשים פשרים ואינם חפצים בחכמות חיצוניות של החיות רעות הנ"ל, וחולקים עליהם והם תמיד שונאים זה את זה אבל אף-על-פי-כן הם עושים שלום זה עם זה להתייעץ על בני ישראל הפשרים הרבקים בהזקן וקדושה:

הדברים פשוטים. וזה דרכו של ר' נתן לבאר ולהראות המציאות ע"ג הפרשה ממש, ובזה מתגלה הפירוש המופלא מאד בפרשה לאור דברי רבינו ז"ל. בזה מתחיל להראות העצה שהוא להנצל מזקנה כי המלחמה גדולה וכל כחינו בהתחדשות הרצון.

פר) וזהו (במדבר כב) עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו בלחץ השור את ירך השדה שהם מתיראים שהקהל הקדוש של ישראל הפשרים המאירים התגלות הרצון מחדש בכל יום שהם ילחכו ויעקרו את כל הסבובים הרעים שלהם של החיות רעות שהם חכמי הטבע שמסבבים את דרכי התורה אמתית בסבובים רעים שלהם בבחינת (תהלים יב) סביב רשעים יתהלכון ועתה זה הקהל הקדוש רוצים ללחכם ולעקרם לגמרי וזהו בלחץ השור את ירך השדה הינו שאמרו

שֶׁהַקְהָל דְּקִדְשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל רוֹצִים לְלַחֵם וּלְעַקְרֵם מִשְׂרָשָׁם כְּמוֹ מִמֶּשׁ שֶׁהֵם עוֹסְקִים לְלַחֵף אֶת סִטְרָא דְּקִדְשָׁה שְׂזָהוּ בְּחֵינֵת כְּלַחֵף הַשּׁוֹר וְכוּ' שֶׁהוּא בְּחֵינֵת שׁוֹר הַמִּזְיק-שׁוֹר הַמוֹעֵד שֶׁהוּא בְּחֵינֵת חֲטָא הֶעֱגֵל שְׁעָשׂו עֲבוּדָה זָרָה הַפֶּךְ הָרָצוֹן בְּבְחֵינֵת (תְּהֵלִים קו) וַיְמִירוּ אֶת כְּבוֹדֵם בְּתַבְנִית שׁוֹר אוֹכֵל עֵשֶׂב כִּי שׁוֹר הוּא בְּחֵינֵת קִלְפָה חֲזָקָה מְאֹד בְּחֵינֵת תּוֹלַע שְׂרוּצָה לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל יוֹם חֵס וְשְׁלוֹם וְכוּ', כְּמוֹבֵא בְּכּוֹנֵת פְּרִשֵׁת הַתְּמִיד, עֵין שֵׁם וְזָהוּ כְּלַחֵף הַשּׁוֹר אֶת יֶרֶק הַשְּׂדֵה כִּי זֶה הַשּׁוֹר הַמִּזְיק בְּחֵינֵת חַיִּיּוֹת רְעוּת שֶׁהֵם חֲכָמֵי הַטֶּבַע עֹקֵר הַתְּגַבְרוּתָם הוּא עַל יְלָדֵי וְנִעְרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחַנְכֵם חֵס וְשְׁלוֹם מְנַעוּרֵיהֶם כְּאֲשֶׁר כָּבַר דָּרְסוּ וְטָרְפוּ וְעָקְרוּ כְּמֹה וְכְמֹה מֵהֵם שְׂיֻצָאוּ מִן הַדָּת לְגַמְרֵי כָּל מִי שְׂיֻצָא מִבְּתֵי כְּנִסְיוֹת שְׁלֵהֶם הָרַעָה כְּמִפְרָסֵם לְעֵין כָּל זֶה בְּחֵינֵת יֶרֶק הַשְּׂדֵה, כִּי נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים צְמָחִים, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (יְחֻזְקָאֵל טז) רַבְבָּה כְּצֻמַח הַשְּׂדֵה נִתְמַיֵּד וְאֵלּוּ הַיְלָדִים וְהַנְּעָרִים הֵם בְּחֵינֵת יֶרֶק הַשְּׂדֵה הָעֲלִיּוֹנָה כִּי יֶרֶק מִרְמֵז בְּחֵינֵת (בְּרַאשִׁית יד) וְיֶרֶק אֶת חֲנִיכֵי שְׁהוּרִיקָן בְּתַשׁוּבָה, הַמוֹבֵא בְּמִקּוֹם אַחֵר בְּהַתּוֹרָה אֲנִי ה' וְכוּ' (בְּסִימָן יא) וְאֵם הָיָה מִתְגַּדְּלִים בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל הַכְּשָׁרִים לְלַמֵּד חֲמֵשׁ עִם פְּרוֹשׁ רַש"י וְגַמְרָא וּפּוֹסְקִים וּסְפָרֵי מוֹסָר הַקְּדוּשִׁים, הָיָה מִתְגַּדְּלִים מֵהֵם פְּרוֹת נִפְלָאִים בְּחֵינֵת (תְּהֵלִים קז) וַיִּזְרְעוּ שְׂדוֹת וַיִּטְעוּ כְּרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְרֵי תְבוּאָה וְכוּ' וְאֵלּוּ חַיִּיּוֹת רְעוּת בְּחֵינֵת שׁוֹר הֵם עוֹסְקִים לְלַחֵם וּלְעַקְרֵם מְנַעוּרֵיהֶם חֵס וְשְׁלוֹם וְזָהוּ בְּחֵינֵת כְּלַחֵף הַשּׁוֹר אֶת יֶרֶק הַשְּׂדֵה וְכוּ'ל, הֵינּוּ כְּמוֹ שֶׁהַשּׁוֹר הַמִּזְיק פֶּגַם הָרָצוֹן עוֹסֵק לְלַחֵף בְּחֵינֵת יֶרֶק הַשְּׂדֵה הַנ"ל, כְּמוֹ כֵּן עָתָה יִלְחָכוּ הַקְהָל דְּקִדְשָׁה הַנ"ל אֶת כָּל סְבִיבוֹתֵינוּ דְּהֵינּוּ מֵה שְׂאֵנו עוֹסְקִים לְסַבֵּב אֶת הַקְּדֻשָּׁה וְכוּ'ל:

הרי שבאמת יש בנו כח גדול, ואדרבה הקליפות מפחדים מאד מכל יהודי, ויש להתחזק למלחמה כי בוודאי נצח.

פה) ועל-כן היתה עצתם לקרוא את בלעם שהוא בחינת מצח הנחש שרש חכמת הטבע, כדי שהחיות רעות הנ"ל יקבלו חס ושלום כח משרשם, ועל-כן התניעצו עם זקני מדין שהם בחינת זקני הדור שאין בהם שלמות, כי משם ניקת מצח הנחש וכו"ל ובאמת היתה אז עת צרה וסכנה גדולה כמו שכתוב בזהר הקדוש, אך השם יתברך הפר עצתם וקלקל מושבתם על-ידי גדל כחו של משה שנכלל ברצון העליון כל כך עד שפעל שהשם יתברך ברחמיו לא כעס כל אותן הימים כמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ז) כי כל כחו של בלעם היה שהיה יודע מתי הקדוש ברוך הוא כועס כי כל כחו היה מכעס וזעם ורגז הפך הרצון אבל השם יתברך ברחמיו לא כעס וזעם כל אותן הימים, עד שברחמיו העצומים עקם את פיו והפך את הקללה לברכה:

פו) וממשיך לגלות ביאור הברכות של בלעם וזה (במדבר כג) מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ה' כי כל אותן הימים לא זעם כמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה וזה (שם) כי מראש צרים אראנו ומגבעות אשורנו. שישיראל יש להם ירשה טובה מאבותיהם הקדושים אברהם יצחק ויעקב ומהאמהות הקדושות שהיו חזקים בהרצון מאד. כי כל עבודת אברהם וכל האבות והאמהות היה רק רצון טוב. כי אז היה קדם קבלת התורה והיה כל התקרבותם להשם יתברך רק על-ידי רצון ונדיבת לב כמו שכתוב במקום אחר. כי הם המשיכו האמונה הקדושה בעולם שהכל מתנהג ברצונו יתברך ועקרו ובטלו העבודה זרה והחכמת הטבע מן העולם, וזהו כי מראש צרים אראנו בחינת (תהלים עג) צור לבבי וחלקי אלקים לעולם, שזה בחינת רצון טוב להשם יתברך. וזהו ומגבעות אשורנו בחינת גבעת הלבונה בחינת קדשת הבית המקדש ששם עקר

האהבה והרצון בין ישראל לאביהם שבשמים בחינת תוכו רצוף אהבה כו' כי שם כל הקרבנות שהיו עולים לרצון: שהרי שבלעם התחיל לומר שרואה כח הרצון שיש בה כח לבטל כל הרע שבו.

בכח ההתבודדות של בני ישראל הם בטוחים מכל צר ואויב

פז) וזהו הן עם לבדר ישכן, שהם עם קדוש כזה ששוכנים לבדר, שהם מקימים לך עמי בא בחרירך וסגר דלתיה בעדך חבי כמעט רגע עד יעבר זעם (ישעיה כו) שהם מתבודדים בינם לבין קונם ושופכים שיחתם לפניו בכל פעם וחושבים בכל יום על אחריתם וסופם האחרון ועל-ידי זה הם בטוחים מכל צר ואויב ומסטיין כי הם מסתירים עצמם בצל כנפיו יתברך תמיד בבחינת (תהלים לב) אתה סתר לי וכו', שזהו בחינת וישכן ישראל בטח ברך עין יעקב וכו' (רברים לג) בחינת כי אתה ה' לבדר לבטח תושבני (תהלים ו) שעל-ידי בחינת ברך, בחינת התבודדות, על-ידי זה שוכן ישראל בטח תמיד כי מי זה ערב את לבו לגשת אל השם יתברך שהם מסתירים עצמן אצלו יתברך, בבחינת (שם צא) לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם וכו' וכו' רק בעיניך תביט ושלמת רשעים תראה כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך כי הם שמים מעונם ודירתם ומבטחם אצלו יתברך על-ידי התבודדותם שעוסקים לסלק מחשבותם מכל ההבלים של זה העולם ולבטל רצונם אליו יתברך וזהו (במדבר כג) ובגוים לא יתחשב, ותרגום וינתן וירושלמי ובנימוס עממיא לא מתערבין, שאינם רודפין אחר נימוסי העובדי בוכבים ואחר רבוי בלי בית וכלי כסף ותכשיטין וכו' ושאר דברים המרבים הבל שלהם רק מסלקים כל מחשבותם מכל זה ומתבודדו וישופכים שיחם ברצונות טובים וכסופין חזקים וגעגועים נמרצים אליו יתברך בזה יש הדרכה גדולה במציאות התפילה בהתבודדות ומתגלה גדול כוח התבודדות.

זזה (שם) מי מנה עפר יעקב, מי יוכל למנות ולשער יקרת קרשת כל פסיעה ופסיעה שדורכים על העפר כשהולכים לדברים שבקדשה כגון לבית כנסת ולבית מדרש ולקבל פני רבם בקדשה ולשפך שיחם בהתבודדות לפני השם יתברך, שמכל פסיעה ופסיעה שדורסים על העפר נעשים תקונים ושעשועים גדולים למעלה שאי אפשר למנותם ולשערם ומספר את רבע ישראל (שם) ופרשו רבותינו זכרונם לברכה, וכן תרגום אוגלוס וינתן שנאמר על הארבעה דגלים ואלו הארבעה דגלים הם בחינת ארבעה מחנות השכינה וכו' שנמשכין מד' דאחד ששם עקר הבטול אל רצון האין סוף וכל זה הוא בחינת תפלה ושיחה והתבודדות הנ"ל שעקר השיחה והתבודדות צריך להיות עד שיבטל את עצמו, שיבטל כל רצונותיו לרצון השם יתברך וזהו בחינת משפט שנזכר בדבריו זכרוננו לברכה בכמה מקומות שצריך האדם לשפט את עצמו על כל דבר, אם כך ראוי לו לבלות ימיו וכו'.

ומבאר בהתורה היכל הקדש בסימן נט בחלק א שבחינת משפט זה הוא בחינת רבוע, בחינת חשן המשפט שנאמר בו רבוע יהיה כפול, נמצא שהמשפט שהאדם צריך לחשוב עם עצמו ולשפט את עצמו שזהו בחינת התבודדות ושיחה בינו בין קונו הנ"ל הוא בחינת רבוע, ועל שם זה בעצמו נקרא רבוע, כי עקר ההתבודדות והשיחה צריך להיות בהתחזקות רצונות טובות להשם יתברך עד שיכלל באחדותו יתברך בבחינת ד' דאחד מכל מקום שהוא בבחינת (יחזקאל לז) מארבע הרוחות בואי הרוח, שמכל ארבע רוחות העולם שנתפזר דעתו לשם, ישוב מכלם לד' דאחד, להכלל ברוח ה' שהוא רצונו יתברך כי רוח לשון רצון: בזה מתגלה מציאות הדרך

של התדבקות לרצון אמתי בחי' ריבוע המשפט כראוי.

עיקר ההתבודדות ליישב עצמו 'היכן הוא בעולם' והעיקר לחזור לחזק את הרצון לה'

וממשיך ללמד הרבי עבודת התבודדות שבה עיקר האחיזה שלנו בהרצון וקדושה שהוא כל כחינו כו' פי זה עקר ההתבודדות שצריך להתבודד ולחשב עם עצמו היכן הוא בעולם? ולהיכן נתפזר דעתו ומחשבתו ורצונו? ולהיכן נשלף ונתעה על-ידי מעשיו ומחשבותיו? עד שעל-פי רב רואה בעצמו שאין לו מקום ורוח מארבע רוחות העולם לברח לשם ולהתחבא שם מפגעי העולם בגשמיות ורוחניות בגוף ונפש וממון ופרנסה בבחינת אפה אלף מרוחק וכו' ובבחינת אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי, וכמו שכתוב הבט ימין וראה ואין לי מכיר אבר מנוס ממני, וכמו שאומרים בפליחות, פנינו לימין ואין עוזר, לשמאל ואין סומך וכו', וכן הרבה עד שרואה שאין לו מנוס כי אם אליו יתברך לבד, בבחינת ממך נסתי ושבתי אליך, וכמו שכתוב ומנוס ביום צר לי

הרי שאע"פ שמשפט הוא ישוב הרעת פרטי בכל ענין של תורה שצריך שיפור והתמדה, וכוונת התפילה בכת, וכל הזריזות והשמחה, הזהירות בכל מחשבה דיבור ומעשה, שזה פרטי המשפט בעצמו ולהתחרט כמו שצריך ולקבל להתחיל מחדש, ולבקש סליחה להתבייש וכו', מ"מ הרי למעשה יש נקודה של חזרה להרצון להשם כי רואה שאין לאן ללכת רק להשם, שישלח ויאיר אליו אור הרעת, ולזה מתחזק הרצון להתחבר לאור השכל להתקרב מחדש, הרי שעיקר הוא הרצון, וכך יש להמשיך לבנות אז הרצון יותר ולחזור לפרטיות לבנות הרצון לאותו ענין, והרי שבזה יש מרגינתא סתימא.

וכך ממשיך לבאר בחי' ריבוע שמהפך לכל צד לעורר הרצון גם שם, גם בזה וגם בזה -ואז מתגלה בו אור הרצון ואור העצה שיכול לעזור ואור השמחה והחיות החדש שהוא לב ומוח חרש של אחרות השם ר' דאחור.

ובשביל זה בחינת המשפט הנ"ל שהוא בחינת התבודדות נקרא רבוע בחינת רבע ישראל כי זה העוסק בזה באמת הוא מתהפך בדבריו לכל צד מארבע רוחות העולם שבהם כלולים כל מה שנעשה בעולם עד שרואה דחקו ועמלו ומיריותו וכו' שאין לו מקום לנוס רק לנוס להשם יתברך להכלל בד' דאחור כי השם יתברך נמצא בכל עת לכל קוראיו אפלו אם נתעו כמו שנתעו כי רחמיו אינם כלים לעולם וזה ומספר את רבע ישראל שאין מי שיוכל למנות ולספר מה שנעשה מבחינת רבע ישראל שהוא משפט והתבודדות הנ"ל, איך הם שבים מכל מקומות שנתעו לשם להשם יתברך, להכלל באחרותו יתברך בד' דאחור על-ידי התחזקות הרצון באמת כי בודאי אי אפשר לשער מה שנעשה בזה וכל מי שזוכה להתחזק בזה להיות רצונו חזק תמיד אל האמת ולא ירפה את הרצון הטוב אפלו אם יעבר עליו מה, בודאי סוף כל סוף יהיה אחריתו טוב שעל זה אמר תמת נפשי מות ישרים הללו, ותהי אחריתי כמהו כי אמר על עצמו שידע קלקולו וזהמתו העצומה שאין דגמתו כנ"ל, אף-על-פי-כן אמר הלואי והייתי זוכה אפלו אנכי לילך בדרך זה להתחזק מעתה ברצונות טובים ולפרש שיתתי בכל יום לפניו יתברך ולשפט את עצמי בכל עת בבחינה הנ"ל אז הייתי זוכה גם כן לאחרית טוב בבחינת ותהי אחריתי כמהו וכל זה אמר מחמת ההכרח שעקם השם יתברך את פיו לברך את ישראל ולחזקם ברצונות טובים והתבודדות שיהיו חזקים בזה לעולם ומזה אנו מבינים מה

ליקוטי הלכות ח"א דף קל"ט קמ"ה - הלכות ברכת השחר ה אות ע"א - פ"ח

הִיָּה בְרַעְתּוֹ לְהַפְדֵּי לְחַלֵּק עַל כָּל זֶה וּלְרַחֵק חֵס וְשְׁלוֹם מִכָּל זֶה עַל-יְדֵי דְבוּרָיו וְלִיצְנוֹת שְׁלוֹ וְכוּ' הֲרָעִים, שֶׁזֶה מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלֵינוּ בְּכָל יוֹם מִכְמָה וְכִמְהָ אֲנָשִׁים וְכוּ' וְכוּ' מִי יוֹדֵעַ מֵהַתְּבוּדוֹת וּמִרְצוֹן הָרִי רַק בְּכַח רַבִּינוּ ז"ל וְהִרְבָּה מִרְחִיקִים כְּאִשֶּׁר הָאָדָם בְּעִצְמוֹ נִדְמָה לוֹ כו' אֲדָּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו הַפֶּדָּ הַקְּלִלָּה לְבִרְכָּה עַד שֶׁהִכְרַח לְבִרְכָּם וּלְחִזְקָם בְּאָמֹת כְּנִ"ל וְכִמּוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָּה (בְּמִדְרָשׁ רַבָּה פֶּרֶק כ) מִבְּרִכּוֹתָיו שֶׁל אוֹתוֹ רָשַׁע אָנוּ לְמוֹדִים מֵהָ הִיָּה בְּלִבּוֹ וְכוּ' וְכוּדָאֵי הִיָּה לוֹ גַּם אַחַר כֵּךְ בְּחִירָה, לְאַחֲזֵ עַל כָּל פְּנִים מֵאֲזֵ בְּאֵהֶבֶת קִדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל, אֲבָל הִיָּה קִשָּׁה עֲרָף וְעִמּוֹ בְּרָשָׁעוֹ גַּם אַחַר כֵּךְ, עַד שֶׁיַּעֲזֵ אֶת בְּלֶק לְהַכְשִׁילָם בְּזָנוּת עַל-יְדֵי הַתְּגָרוֹת כְּזֶה כִּי הִיָּה יוֹדֵעַ גְּדֹל כַּח הַיַּצֵּר הַרַע שֶׁיְהִיָּה קִשָּׁה לָהֶם לְעִמּוֹ בְּזֶה, וְעַל-כֵּן נִפְלוּ מִיִּשְׂרָאֵל עַל יְדֵי עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה אֲלָף עֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה דִּיקָא, כִּי כָּל הַתְּגָבְרוֹתָיו הִיָּה עַל-יְדֵי הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת סִיגֵי הַדִּינִים מִעֲשָׂרִים וָאַרְבָּעָה בְּתֵי דִינִים הַנִּ"ל:

שֶׁעַל זֶה מְזַכְּרֵנוּ פְּרִיֹן הַכּוֹלָל שֶׁהוּא כַּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבִּינוּ, וְעִי"ז נִתְהַפֵּךְ הַקְּלִלָּה לְבִרְכָּה וְנִתְבַטַּל הַגְּזִירָה, רַק נִתְגַּלָּה עוֹצָם כַּח הַמְּסֻטָּר הַגְּדוֹל עַל כ"ד וְזֶה שֵׁי שֶׁתְּמִיד לְהַמְתִּיק בְּכ"ד שְׁעוֹת וְכוּ', לְתַקֵּן הַיָּמִים שֶׁזֶה עֲבוּרֵת הַצְּדָקָה כּוֹי לְהַמְשִׁיךְ הַרְצוֹן שֶׁל מֹשֶׁה לְתוֹךְ מִצִּיאוֹת הַדִּין לְהַמְתִּיקוֹ, וְכַל מֵה שֶׁהִיָּה אִז כִּי לֹא הִמְשִׁיכוֹ לְתוֹךְ הַדִּין כּוֹחַ הָאָרֶת הַרְצוֹן דְּמֹשֶׁה.

עבודת הקנאה היינו לקרב לרבינו ולעמוד נגד כל דרכי העולם לנלות האמת כמו שהוא

(פח) וְאִז זְכָה פְּנִחָס וְנִטַּל אֶת שְׁלוֹ, שֶׁקָּנָא קְנָאת ה' צְבָאוֹת כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (בְּמִדְרָבַר כה) פְּנִחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֲמָתִי וְכוּ' שֶׁבִטַּל הַחֲמָה וְהִרְגֵּו שְׁהוּא הַפֶּדָּ הַרְצוֹן עַל -יְדֵי שֶׁקָּנָא קְנָאת ה' צְבָאוֹת בְּחִינַת בְּקִנְאוֹ אֶת קְנָאתִי וְכוּ'. כִּי מְבָאָר בְּהַתּוֹרָה הַנִּ"ל שֶׁעֲקָר הַתְּתַקוֹן שֶׁל כָּל הַנִּ"ל הוּא עַל -יְדֵי צְדָקָה וּמְבָאָר בְּסִימָן סה לְקוֹטֵי תְּנִינָא שֶׁכְּשֶׁמְקָנָאֵין קְנָאת ה' צְבָאוֹת נִחָשֵׁב בְּצְדָקָה וְכֵן מְבָאָר בְּתַהֲלִים לְעִנְן פְּנִחָס כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (תְּהִלִּים קו) וְיַעֲמֹד פְּנִחָס וְיִפְלַל וְכוּ', שֶׁקָּנָא קְנָאת ה' צְבָאוֹת וְתַחֲשֵׁב לוֹ לְצְדָקָה וְכוּ' הָרִי מְבָאָר דְּבָרֵי אֲרוֹנֵנוּ מְזוּרְנוּ וְרַבְּנוּ זְכוּרָנוּ לְבִרְכָּה שֶׁקָּנָאת ה' צְבָאוֹת נִחָשֵׁב לְצְדָקָה וְעַל-יְדֵי צְדָקָה נִכְנַע מִצַּח הַנְּחַשׁ שְׁהוּא בְּחִינַת בְּלַעַם וְנִתְתַקֵּן כָּל הַנִּ"ל: